

Centrul Județean
pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

AMELIA LOREDANA ETEGAN

NICOLAE DUMITRU

IOANA RADU

în memoria Craiovei

EDITURA
Revers

Centrul Județean
pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

Amelia Loredana ETEGAN

Nicolae DUMITRU

IOANA RADU
în memoria Craiovei

EDITURA
Revers

Craiova, 2022

Carte realizată de CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ,
cu sprijinul CONSILIULUI JUDEȚEAN DOLJ

Transcriere texte: Laura Cristina Pumnea

Corectură: Nicolae Dumitru

Ediție revăzută și adăugită

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ETEGAN, AMELIA LOREDANA

Ioana Radu în memoria Craiovei / Amelia-Loredana Etegan,

Nicolae Dumitru. - Craiova : Revers, 2022

ISBN: 978-606-41-2195-0

I. Dumitru, Nicolae

Cuprins

Ioana Radu în memoria Craiovei (<i>Organizatorii</i>)	4
Festivalul Național „IOANA RADU“ (<i>Organizatorii</i>)	5
Momentul – IOANA RADU – la 16 ani de la debut (<i>Amelia Loredana ETEGAN</i>).....	6
Ioana Radu, doamna romanței românești (<i>Gabriel BRATU</i>)	7
Așa am cunoscut-o pe Ioana Radu (<i>Nicu CREȚU</i>)	10
Aș fi dorit s-o cunosc îndeaproape (<i>Elise STAN</i>)	12
Fascinați de prezența ei la înregistrări (<i>Roxana Daniela GIBESCU</i>).....	14
A fost prea târziu pentru mine (<i>Violeta IANCULESCU</i>)	15
Să ridicăm socluri pentru statuile noastre dragi! (<i>George OBROCEA</i>).....	18
Modelul meu: IOANA RADU (<i>Ion AMITITELOAIE</i>)	20
„Țățica“ (<i>Ioana CRISTEA</i>)	24
Marlene Dietrich a românilor (<i>Natașa RAAB</i>)	28
Scrisoare către Ioana Radu (<i>Nicolae DUMITRU</i>).....	29
Biologia și romanța (<i>Marian NIȚĂ</i>)	30
Festivalul Național „IOANA RADU“ – Istoric	33

IOANA RADU în memoria Craiovei

La ceas de toamnă târzie ne întâlnim cu oameni dragi, cu aceia care au iubit romanța, într-o sinonimie cu IOANA RADU.

Ediția din acest an se dorește o restituire, în memoria celei care a pus inegalabil pe note sentimentul iubirii, pentru concetățeană noastră, concitadina noastră... IOANARADU.

A iubit folclorul, dar a cântat romanță ca nimeni altul, iar festivalul care-i poartă numele este doar un modest semn de recunoaștere a valorii și a faptului că înfrumusețează și înseninează, și astăzi, cu cântecele ei, sufletele noastre.

Vorbim așadar despre perenitate, finețe artistică, trăinicia emoțiilor transmise, rolul inegalabil pe care l-a avut IOANA RADU în perpetuarea unei lirici muzicale, specifice nouă, românilor, și atât de apropiată de DOINA noastră.

În acest an, 2014, organizatorii evenimentului, Consiliul Județean Dolj și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj au dorit o altfel de ediție, o ediție care să povestească despre IOANA RADU și despre tot ceea ce a însemnat ea pentru Craiova, pentru lirica românească, pentru aceia care îi cântă cântecele sau îi păstrează neatinsă memoria.

*Organizatorii,
în anul 2014*

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

„Cu ce au greșit marii noștri artiști care și-au dăruit întreaga lor ființă neamului acesta pe care l-au iubit cu generozitate? Plonjarea lor în uitare a avut loc grație unei politici culturale inabile, neinspirate. Acești monștri sacri nu pot rămâne pe veci în dicționarul eternităților locale la care i-am condamnat noi. Ei merită pe deplin universalitatea. Trebuie să ne preocupăm, deci, a construi socluri, făcute din cea mai bună marmură, pentru statuile noastre dragi...“

George OBROCEA,
directorul Festivalului Național „IOANA RADU“, ediția I, 1998

Aceste preocupări au mobilizat Centrul Creației Populare Dolj (actualmente Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj) în organizarea Festivalului Național „Ioana Radu“ în anul 1998, ca un omagiu adus „**Doamnei românești**“, fiică a Craiovei, urbe pe care a iubit-o și a dus-o în suflet peste tot pe unde au purtat-o pașii.

Și, așa cum Ioana Radu a dorit, prima ediție a Festivalului care-i poartă numele s-a desfășurat la Restaurantul „MINERVA“ din Craiova, în toamna anului 1998, locul de debut al carierei inegalabilei interprete.

*Ioana Radu, pe numele adevărat Eugenia Braia, s-a născut la 17 februarie 1917.

*În casa părintească din strada Sineasca (azi George Enescu, nr. 64), unde, prin eforturile Centrului Creației Populare Dolj a fost dezvelită o placă comemorativă, care însă avea să dispară de pe peretele casei prin ... grija celor care au cumpărat-o ulterior, aici tânăra Jana asculta cu pasiune la gramofon arii cu Leonard, dar și cântece lăutărești în cârciuma tatălui său, botezată „La ieftinirea traiului“.

*Profesoara Elena Simionescu de la Liceul „Elena Cuza“ îi încurajează debutul muzical.

*Afirmarea artistică o cunoaște pe

scena restaurantului „Minerva“, unde a vibrat, la bucurie și tristețe alături de sufletele oltenilor.

*După apariții pasagere prin cârciumioare din Calafat, Corabia, Drăgășani, în anul 1936 pleacă la București.

*În același an câștigă concursul de solist la Radiodifuziune.

*Face primele înregistrări radio cu muzică populară.

*Urmează perioada mării consacării: contracte, turnee, înregistrări Electrecord.

*Pentru munca de o viață, pusă în slujba cântecului adevărat, Ioana Radu primește titlul de „Artist al poporului“.

*Se stinge la 18 septembrie 1990, lăsându-ne cântecele ei să ne fie statornică amintire și prețuire.

Organizatorii

Amelia Loredana ETEGAN

Bănie. Înscriindu-se în galeria marilor valori, **IOANA RADU** este una dintre acestea, este cea care a fost reținută și acceptată de oamenii vremii dar și de cei de astăzi ca fiind cel mai valoros interpret de romanță, un gen apropiat doinei tradiționale dar și foarte dificil de exprimat, puțini artiști având curajul să se apropie de un astfel de repertoriu. Privilegiul de a avea un astfel de artist s-a materializat în 1998 când instituția Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj, cel care pune în practică și astăzi proiectul, a inițiat Festivalul Național „Ioana Radu“, un festival care avea să etaleze publicului iubitor al. genului, artiști consacrați în slujba romanței și Marii Doamne IOANA RADU, din doi în doi ani, alternativ cu Festivalul Național „Maria Tănase“.

Ajuns astăzi, la doar cea de a VI-a ediție parcursul proiectului vorbește despre inconsecvență dar și despre consecvență: inconsecvență în menținerea periodicității realizării proiectului, consecvență în ceea ce privește dorința de realizare a proiectului din partea echipei de organizare și colaboratorilor tradiționali.

Sper că această a VI-a ediție va fi o modalitate de a ne manifesta recunoștința față de marea artistă, față de cei care au iubit-o și i-au iubit arta. Nu pot decât să le mulțumesc tuturor acelor care au crezut în acest proiect și care au înțeles că modalitatea noastră de a ne identifica sau de fi recunoscuți de mediile internaționale este prin valorile noastre umane, culturale și artistice.

**Prof. Amelia Loredana ETEGAN, manager C.J.C.P.C.T. Dolj,
directorul Festivalului Național „IOANA RADU“**

IOANA RADU doamna romanței românești

În primul rând să spunem că românul s-a născut cu romanța. Fie că e vorba de-o bucurie, fie că e vorba de-o tristețe romanța îi merge la suflet oricui, iar doamna Ioana Radu, **doamna romanței românești** așa cum a fost numită, a reușit să cânte romanța ca nimeni altul.

Mi-aduc aminte, era prin 1957 sau '58, lucram la Casa Regională a Creației Populare Oltenia pe vremea aceea, și-am fost chemat de director să-mi spună: „ - *Bă, a căzut ghinionul pe tine, fiind necăsătorit, să însoțești o trupă de la București prin regiune...* “, era regiunea Oltenia pe vremea aceea, „*prin regiune pentru niște spectacole. Să știi că durează cam mult, poate chiar o lună de zile!*...”

Ei bine, a durat mai mult de o lună de zile și vă spun acum: mie mi-a părut rău că n-a durat un an! Pentru că, atunci când a venit autobuzul cu trupa de la București, și au început să coboare artiștii, pur și simplu, mi s-au înmuiat genunchii. Toată floarea muzicii populare românești era acolo. Primul care a coborât a fost Ionel Budișteanu, dirijorul, și apoi au început să curgă: Maria Tănase, Ioana Radu, Maria Lătărețu, Rodica Bujor, Ion Luican, Dan Moisescu, Petre Gusti...; pe urmă au început să curgă meseriașii, adică lăutarii de meserie cum se spunea: frații Predescu, violoniști de mare clasă; Marcel Budală, mare acordeonist; după el Fărămiță Lambriu, alt mare acordeonist; Toni Iordache, unul dintre cei mai mari țambalagii pe care i-a avut România; Fănică Luca, naist renumit la vremea aceea și lista e mare. Vă spun, când i-am văzut n-am mai fost în stare să scot o vorbă.

Gabriel BRATU

Ei bine, mai mult de-o lună, de-o lună și jumătate am cutreierat toată regiunea Oltenia cu această trupă, să-i spun și eu cum îi spunea directorul, spectacole au fost în fiecare centru de raion, erau raioane la vremea aceea, și în comunele mai mari ale regiunii noastre, ale Olteniei. Așa am reușit să cunosc oamenii aceștia de care m-am atașat, pe care, și acum când nu mai sunt, îi iubesc cu aceeași pasiune, dar, cel mai mult dintre toți, m-am apropiat, să zic așa, de coana Ioana, cum îi spunea lu' Ioana Radu, și de doamna Maria, Maria Tănase.

Jana era Jeni Braia. Eugenia Braia o chema de fapt pe numele de botez. Jeni era în familie și... amicii îi mai spuneau așa. Ioana Radu a devenit Ioana Radu după ce s-a măritat cu Romeo Rădescu, care era aranșor muzical la Teatrul National din Craiova. Era profesor de muzică dânsul. Și Ioana Radu, ca să nu i se spună Ioana

Rădescu, a zis Ioana Radu ca să fie un nume mai de scenă, mai atractiv, mai de rezonanță.

Fiind craiovean, domnia sa fiind tot craioveancă, mereu mă întreba. „ – *Da' ce mai e prin Sineasca mea?* “. A copilărit în mahalaua Sineasca. Și totdeauna spunea că adevăratul Conservator, adevărata Academie de Muzică pe care a absolvit-o este Sineasca, pentru că lăutarii de acolo au învățat-o să cânte.

Tremura pur și simplu când intra pe scenă! Însă ieșea de pe scenă cu o bucurie imensă, era transpirată toată și îi străluceau ochii ca două faruri, de bucurie. Normal, totdeauna sala era în picioare, se aplauda în delir, pentru că plăcea indiferent de vârsta celor din sală. Să știți că n-a ținut cont că e un cămin cultural de sat pe nu știu unde, cu 100 de oameni în sală sau că este în sala, să zicem, a Teatrului Național din Craiova unde erau aproape 1000 de oameni. N-a ținut cont. A cântat cu aceeași pasiune, cu aceeași dragoste pentru absolut toată lumea. Adică, încă o dată spun, n-a făcut rabat niciodată la ceea ce a făcut.

A fost un pic mai rece, în relația cu sora ei, pentru că Mia Braia avea deja o facultate, deja era cunoscută ca o bună cântăreață de muzică ușoară la vremea aceea. Faptul că era căsătorită cu un ofițer, era, mă rog, o oarece distanță între dânsule, dar niciodată, cum de altfel n-am auzit vreodată pe coana Ioana bârfind pe cineva, vorbind de rău pe cineva, chiar dacă acel cineva îi făcuse rău, chiar dacă acel cineva o jignise, niciodată n-a blamat, niciodată n-a... înjurat, să zic așa, cu toate că înjura de ziceai mamă-mamă!

A cântat o bună bucată de vreme la restaurantul „Minerva“ din Craiova; bine, Minerva era cu totul altceva la vremea aceea. În primul rând că sala era întotdeauna arhiplină și orchestrele care se perindau pe la Minerva erau orchestre de

clasă, adică nu cântau, nu știu, nu cântau doi lăutari de doi bani.

Începuturile Ioanei Radu au fost timide, ca orice fel de început, dar cu timpul muzica ei a prins și a început să se dubleze lumea care venea la „Minerva“ datorită acestei tinere cântărețe, de care fusese fascinată. Le plăcea tuturor să o asculte.

A urmat măritișul și plecarea din Craiova; a mers prin mai multe părți, inclusiv la Corabia, la Calafat, până a ajuns la București. Ei, aici, să zic așa, Ioana Radu a explodat, în sensul că a pus Radioul mâna pe domnia sa și după aceea a fost angajată la un teatru. Au început turneele. Deja devenise, cum să spun eu, foarte repede cunoscută în țară și iubită. În momentul în care eu am cunoscut-o, deja îi știam toate melodiile pentru că aveam câteva plăci de patefon cu muzica domniei sale. Ce voiam să remarc la dânsa: nu a făcut niciodată rabat, niciodată n-a admis să cânte orice fel de cântece, orice fel de făcături, de care, iertați-mă, suntem inundați acum. A cântat numai ce i-a plăcut dânsi în primul rând.

După accidentul pe care l-a avut m-am dus la spital cu un buchet de trandafiri și am găsit-o brodând. Foarte puțini sunt aceia care știu că broda mai bine decât cânta. De altfel și spunea că, dacă se făcea brodăreasă, era de două ori mai cunoscută decât acum ca cântecele. Când m-a văzut, cică: „ – *Aoleo, Bratule! Ai dat o poală de bani pe ăștia! Mă, ce frumoși sunt! Trebuia să aduci niște flori de câmp că și alea sunt frumoase și miros bine!* “. Am ținut minte și a doua oară când m-am dus era acasă, de data asta, în baston. Cu asta m-a întâmpinat: „ – *Trăși să mă vezi beteagă, Bratule!* “.

I-am dat buchetul, un buchet enorm de flori de câmp, așa cum a dorit. A încântat-o și parcă să zic eu că am văzut un strop de mărgăritar în colț de geană, cum se spune.

În casa ei cântau toți! Cântau și ceilalți frați, să știți! Ea cânta cel mai prost dintre ei și de asta o cam îndepărtau. Abia ajunsă la școală, a făcut la Liceul „Elena Cuza“ din Craiova, hai să spunem, a fost descoperită de învățătoarea ei și nu era serbare fără ca Jeni Braia să nu cânte. Însă debutul l-a avut, de fapt, la „Minerva“.

Fac o paranteză. Eram în 1973 la ediția a treia a Festivalului „Maria Tănase“; președintele juriului era compozitorul Dumitru D. Botez; atunci la masa festivă, să zic așa, de încheiere a festivalului, m-a chemat coana Ioana, - iar fac o paranteză să spun că toată perioada asta cât ne-am vorbit, niciodată nu mi-a spus pe numele mic, totdeauna pentru domnia sa am fost: „-Bă, Bratule!“ - m-a chemat la masă și mi-a spus: „-Bă, Bratule, când o să mor și dacă o să îmi faceți festival și mie, la „Minerva“ să mi-l faceți, că eu acolo m-am născut!“

Ei bine, mă pot lăuda că i-am îndeplinit dorința: în primul rând că am făcut Festivalul „Ioana Radu“ și prima ediție care a avut loc a fost la „Minerva“. Nu mai spun ce lume a fost în sală, în frunte cu primarul de atunci, Vasile Bulucea, și cu altfel de oameni, de lume bună să zic așa, care a venit îmbrăcată ca pentru sărbătoare. Era orchestra condusă de Bebe (Paraschiv) Oprea, îmbrăcați toți în negru, cu papion. Deci, era o chestie, cum să spun eu!... Nu se întâmplă la astfel de evenimente de muzică populară, chiar dacă era romanță, să vină îmbrăcați astfel la concert, iar cei care au fost invitați, a..., nu mai spun că spectacolul a fost prezentat de Ilinca Tomoroveanu și Traian Stănescu, renumiți actori de la București. A venit Daniela Vlădescu, cântăreața de operă. A venit Corina Chiriac și a cântat. A venit Nicolae Nițescu, unul dintre cei mai mari cântăreți de muzică ușoară pe care i-a dat țara noastră. A venit Ion Amititeloaie, care a

fost în preajma Ioanei Radu o bună bucată de vreme. A fost un regal, vă spun! S-a aplaudat în picioare la fiecare melodie, pentru că melodiile însele erau de o înaltă ținută. Poate, acolo sus unde este, a văzut și, eu cred că, o fi zis: „-Bă, Bratule, mulțumesc!“.

La casa Ioanei Radu noi am pus, cu ani în urmă, o placă memorială, placă la dezvelirea căreia a fost președintele Consiliului Județean Dolj, Toma Rădulescu la vremea aceea, a fost Florentina Satmari de la București, a fost Elise Stan, au fost câțiva interpreți care veniseră pentru Festivalul „Ioana Radu“, adică a fost ceva lume la dezvelirea plăcii și ne mândream cu treaba asta, că, în sfârșit află lumea unde a trăit și unde a învățat să cânte Ioana Radu. Ei bine, placa nu mai este!... Nu știu cine, nu știu de ce au dat-o jos!...

De Craiova vorbea cu o dragoste deosebită. Craiova pentru dânsa a însemnat extraordinar de mult, mai ales cartierul „Sineasca“. De câte ori, vă repet, venea, întreba: „-Ce mai e prin Sineasca noastră?“.

Eram odată în parc la „Ciobănașul“, cred că așa îi spune acuma restaurantului, peste lac de „Debarcader“, când într-o noapte a ținut morțiș să mănânce niște mici: „-Bă, cum se fac la noi acasă, nu la ăștia în București!“ Și ne cântau doi lăutari, unul cu țambalul și unul cu vioara, nu ne cântau nouă, cântau grădinii și ea sta... dusă pe gânduri și spunea: „-Bă, ce frumos! Ce frumos!... Bratule, Dumnezeu când a făcut raiul să știi că i-a rămas o bucățică și-aia a pus-o aci, în buza Craiovei!“

Gabriel BRATU
artist plastic

Așa am cunoscut-o pe Ioana Radu

Festivalul „Ioana Radu“, așa cum am spus-o întotdeauna, reprezintă o emblemă binemeritată a Craiovei muzicale, având în vedere că Ioana Radu face parte din categoria celor mai mari interpreți ai cântecului românesc.

Aș vrea să vorbesc de una dintre relațiile cele mai frumoase din viața Ioanei Radu, una dintre cele mai frumoase relații care i-au și marcat, după aceea, viitorul artistic. Este vorba despre relația dintre Ioana Radu și Romeo Rădescu.

Ea, la 16 ani, l-a cunoscut pe Romeo Rădescu, acesta fiind profesor suplinitor la Școala Normală „Ștefan Velovan“ din Craiova și între ei s-a înfiripat o dragoste fierbinte, o dragoste bazată pe respect, pe

prețuire reciprocă. Au ajuns să se căsătorească. Ea asculta până seara târziu soliștii pe care îi admira în mod special: Cristian Vasile, Maria Tănase, Jean Moscopol. Apoi, a plecat împreună cu soțul prin mai multe orașele, pentru a-și face un rost în lume... Greutățile vieții, dar și dorința ei de a ajunge cântăreață au dus la despărțire... Și oricum, chiar dacă s-au despărțit, asta nu i-a împiedicat să rămână prieteni, să-și scrie, uneori mai des, alături mai rar...

Deși marea noastră interpretă a început cu folclorul, ea rămâne reprezentanta de frunte a genului de muzică pe care îl numim romanță. Eu am să mă refer puțin la acest gen. De fapt, ce fel de gen este romanța

Nicu CREȚU

dacă e să ne întrebăm? Genul ține, pe de o parte, de liedul clasic, dar și de muzica ușoară, fără să fie de fapt, niciuna nici alta. Nu este lied din cauza caracterului melancolic, din cauza caracterului sentimental, profund. Romanța o putem cânta și cu formație mare orchestrală, dar și cu un țambal sau cu o chitară pentru partea de acompaniament, dacă e să ne referim și la apropierea acesteia de muzica populară, de unde și faptul că o putem acompania cu o formație orchestrală redusă.

Spuneam că romanța nu este muzică ușoară. Nu este muzică ușoară pentru că îi lipsește în general pulsația ritmică, balansul, romanța cerând a fi cântată în afara măsurii artistice, mult mai liber, așa cum o cere inima. Și, în final, aș putea să spun că romanța este ea însăși un gen aparte, pe care îl recunoști imediat. Totul depinde de puterea de evocare a interpretului, de forța lui de convingere, de credibilitatea lui și, în acest sens, în marea noastră solistă Ioana Radu avem exemplul cel mai strălucit din acest punct de vedere. Este suficient să amintesc acum câteva dintre romanțele pe care Ioana Radu le-a interpretat și le-a adus la nivel de șlagăr: „Te-aștept pe-același drum...“, „Nu se poate“, „Aș vrea iar anii tinereții“, „Am început să-mbătrânesc“, „Ciobănaș cu trei sute de oi“, „În chioșc fanfara cânta“ și câte altele...

Eu am acompaniat recitalurile din cadrul Festivalului „Ioana Radu“ cel puțin două ediții, iar la Festivalul „Maria Tănase“, douăzeci și două.

Mi-aduc aminte că la ediția a III-a a Festivalului „Maria Tănase“, în 1973, Ioana Radu a fost și ea membru al juriului. Eu și maestrul Paraschiv Oprea am dirijat orchestrele din scena festivalului. Eram la banchetul de încheiere a Festivalului și, la un moment dat, împreună cu maestrul Paraschiv Oprea încercam să intrăm și noi

în față, unde era... toată lumea: Ioana Radu cu domnul Gigea, cu domnul Cetățeanu, cu Sanda Țăranu... Cineva cânta cu acordeonul și Ioana Radu îl invită: „-*Vino băi, băi, ia vino încoace!*“ și îi spunea ceva ciudat acordeonistului. Atunci eu am pus mâna pe vioară și am început să cânt ... „-*Lasă-l bă, lasă-l bă pe măestricul, pe măestricul ăsta Nicu Crețu, lasă-l bă să vină să cânte, să-mi cânte el că mi-e drag de el!*...“ Și atunci i-am cântat ceva și lucrul ăsta mi-a rămas în memorie. Eram, eram tânăr!... Paraschiv Oprea cânta cu acordeonul așa... în loc de pian și eu cântam cu vioara...

Referitor la romanță, aceasta devine populară când uităm autorul de îndată ce un interpret cu personalitatea lui ne rămâne în suflet și în amintiri.

Ioana Radu a dat romanței un adevărat parfum, o interpretare unică, inconfundabilă.

Iar în final, vreau să aduc un cuvânt de laudă organizatorilor pentru strădania extraordinară de a realiza această nouă ediție de Festival „Ioana Radu“, chiar și într-o formă simplificată, pentru că de data asta festivalul se desfășoară doar într-o zi și consider că dumnealor au plecat în acest demers de la datoria permanentă pe care o au și o avem toți de a reaminti valoarea uneia dintre cele mai mari și mai importante figuri ale vieții culturale românești, olteneste, Eugenia Braia sau Ioana Radu, cum este ea mai bine cunoscută de publicul avizat. Sunt sigur că acest eveniment al Craiovei va duce orașul nostru tot mai sus pe plan european, așa cum ne-o dorim toți.

Doresc succes deplin acestei ediții a Festivalului „Ioana Radu!“.

**Ing. Nicu CREȚU, dirijorul
Orchestrai Ansamblului Profesionist
„Maria Tănase“ Craiova**

Aș fi dorit s-o cunosc îndeaproape!...

Florentina Satmari a fost prietenă bună cu Ioana Radu și i-a fost aproape în clipele de bucurie, dar și de restriște, fiindu-i chiar până în ultima clipă când Ioana Radu și-a dat suflarea și, chiar și după aceea, când se știe că s-a ocupat îndeaproape de funeraliile Ioanei Radu.

Deci este, după opinia mea, o mare pierdere faptul că Florentina n-a putut și mai din timp data întâmplării de acum, de la Craiova. Și e o pierdere pentru festival faptul că Florentina nu poate fi prezentă.

Eu, să știți că nu încerc să o suplinesc, adică fiecare are locul lui, dar m-am străduit să aduc ceva, un aer proaspăt, nu pentru că nu ar fi fost bine realizate edițiile anterioare. Așa cum cunoaște toată lumea care a lucrat cu mine, de fiecare dată mă străduiesc să vin cu ceva novator. Dacă se poate să arate altfel. Eu, și față de propriile producții, mă străduiesc să aduc de fiecare dată ceva nou, să fac altfel pentru că altminteri ar fi doar o copie la indigo. Nu ar fi bine. După opinia mea întotdeauna publicul iubitor de frumos trebuie să parcurgă o paletă cât mai bogată și mai variată din ceea ce înseamnă melosul românesc, și, în cazul nostru, acum la Festivalul „Ioana Radu“, din ceea ce înseamnă romanța și cântecul de petrecere pentru care Ioana Radu a fost un nume, nu doar un nume de referință, dar a fost, cred eu, pe drept cuvânt, regina romanței și pe drept cuvânt putem s-o numim cea mai reprezentativă interpretă de romanțe pe care a dat-o acest pământ oltenesc, acest pământ românesc. Ei bine, știm cu toții că glasul inconfundabil a fost dublat de o interpretare care te ungea la suflet. Era imposibil să nu lăcrimezi atunci când o

ascultai pe Ioana Radu pentru că punea în fiecare cuvânt, în fiecare silabă, o părticică din sufletul ei propriu. Este imposibil să nu te treacă fiori chiar și acum, după, iată, foarte mulți ani de zile de când au fost înregistrate adevărate bijuterii muzicale. Este imposibil să nu te emoționezi pentru că toată dăruirea de care ea a fost capabilă și, știm cu toții, a fost capabilă de foarte multă pasiune pentru că era un om pasional, punea tot sufletul și-l punea pe tavă în fiecare interpretare pe care o dădea acestor romanțe.

Ei bine, iată, după ani și ani de zile eu mă bucur că există acum acest spirit extraordinar care a făcut posibilă această manifestare, pentru că ar fi fost păcat să nu duceți dumneavoastră, oltenii, oamenii acestei Cetăți a Băniei, să nu duceți mai departe deja niște lucruri începute și împlinite într-un mod exemplar. Ceea ce s-a realizat aici, și cu Festivalul „Maria Tănase“ și cu Festivalul „Ioana Radu“, este de notorietate nu doar națională, ci internațională, și când spun lucrul acesta iarăși nu sunt vorbe aruncate în vânt, dar sunt fapte, fapte care ne demonstrează că aceste evenimente au avut un ecou extraordinar în inimile românilor de pretutindeni, inclusiv în inimile românilor din Diaspora. Noi, prin intermediul postului TVR International, am difuzat, ba chiar în reluare de foarte multe ori, fragmente din evenimentele menționate de mine anterior și, cum spuneam, ecourile pe care le-am primit au fost de-a dreptul extraordinare.

Despre Ioana Radu, exact cum spunea și Natașa Raab, se poate vorbi foarte mult. Este o părere de rău de a mea că nu am

lucrat cu Ioana Radu, dar nu am lucrat pentru că exista Florentina Satmari, care realiza niște emisiuni absolut memorabile și sunt rămase document la arhiva televiziunii române ca niște emisiuni de referință pentru romanță și atunci, sigur că nu m-am amestecat peste ceea ce a lucrat Florentina.

Însă am cunoscut-o în anul 1987, atunci când Florentina Satmari a realizat pentru Ioana Radu, împreună cu Ioana Radu și cu cei mai apropiați colaboratori ai săi, acel concert rămas document la noi în arhivă, pe care Florentina i l-a făcut Ioanei Radu cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață.

Am cunoscut-o, m-am dus la cabină la domnia sa și i-am spus că sunt de-a dreptul mai mult decât emoționată, pătrunsă de spiritul acela extraordinar .

Vreau să vă spun că a fost o iarnă

extraordinar de grea, a fost o zăpadă cumplită în ziua aceea, n-au mers mijloacele de transport în București și cu toate acestea Sala Radio a fost arhiplină. Ne uitam unii la alții și ne întrebam oare cu ce o să ajungem acasă, și firește că tot pe jos .

Deci Ioana Radu a fost atât de iubită încât oamenii au venit pe jos din toate colțurile Bucureștiului numai ca să participe la acel eveniment excepțional, care fusese organizat de Florentina. Este singura amintire pe care o am din cabina doamnei Ioana Radu, atunci când am și dat mâna cu domnia sa.

Mi-a rămas în suflet acel lucru.

Prof. dr. Elise STAN,
etnomuzicolog,
realizator evenimente culturale la
TVR București

Roxana GIBESCU, Ion AMITITELAOIE, Natașa RAAB și Elise STAN

Fascinați de prezența ei la înregistrări...

Din păcate n-am avut șansa s-o cunosc pe Ioana Radu, să înregistrez cu ea, dar despre această mare artistă mi-a vorbit inginerul de sunet Vasile Sibana, un nume care se identifică bine cu istoria „Electrecordului“, un electronist care timp de patru decenii a îmbogățit fonoteca acestui lăcaș de cultură cu înregistrări remarcabile. Discografia Ioanei Radu cuprinde discuri de gramofon, casete audio, compact discuri de la Casa de discuri „Odeon“ și „Electrecord“. Ioana Radu a început să înregistreze pentru „Electrecord“ în jurul anului 1949 și a fost acompaniată de orchestre conduse de mari dirijori precum Victor Predescu, Nicușor Predescu, Ionel Budișteanu. Despre Ioana Radu am aflat că, în ciuda statutului de vedetă, era extrem de comunicativă și apreciată. Avea o personalitate care te cucerea de la primul contact, era plină de vervă, spirituală, spontană, un izvor de energie pozitivă. Toți cei din studioul de înregistrări erau fascinați de prezența ei și o ascultau cu evlavie pentru că într-adevăr avea o voce de aur, un glas fenomenal, o voce care nu moare dincolo de timp, un timbru inconfundabil care pătrunde cu ușurință la sufletul ascultătorului și își găsește loc acolo pentru totdeauna. Iar în fața microfonului am auzit că avea un har care îi măgulea pe cei din regie, din cadrul manageriei muzicale. Vasile Sibana, un sunetist extrem de exigent, lucra cu maximum de rigurozitate și cerea de multe ori să reia piesa de la capăt din dorința de a avea două versiuni, variante ale cântecului.

La fiecare reluare, Ioana Radu trăia cântecul cu o asemenea intensitate încât îl recrea. Făcea ca două înregistrări succesive ale aceluiași cântec să nu fie identice. Deci, iată ce înseamnă talent, ce înseamnă seriozitate, spontaneitate, ce înseamnă act creator. Ioana Radu iubea

Roxana Daniela GIBESCU

muzica și o simțea până în străfundul sufletului ei și a fost îndeosebi îndrăgostită, adică marea ei dragoste a rămas romanța și chiar spunea că pentru ea romanța este rațiunea ei de a fi și, iarăși mărturisirea undeva, minunat, că romanța trebuie cântată ca să plângi și să râzi.

A fost îndrăgostită până peste poate de meseria pe care o făcea. Toată viața, știu că, a adunat cântece într-un caiet pe care-l păstra din copilărie și nu a renunțat la notițele ei nici când era pe culmile succesului. În repertoriul Ioanei Radu nu o să regăsim decât versul acela autentic, frumos, curat, limpede. Astfel ne-a lăsat Ioana Radu un tezaur de romanețe, de folclor, de cântece care au rămas nemuritoare, pe care ascultându-le și astăzi simțim aceeași emoție.

Marea artistă, chiar dacă a trecut prin foarte multe în lumea aceasta, ne așteaptă cu aceleași cuvinte: *de la primărie-n sus , la umbra nucului bătrân, să auzim, probabil, valea cum mai sună!*

Dr. Roxana Daniela GIBESCU,
etnomuzicolog, Casa de discuri
„Electrecord“ București

A fost prea târziu pentru mine...

Ce pot spune eu în plus despre Doamna românești românești? Eu care, din păcate, nu am cunoscut-o, dar am admirat-o, am crescut cu cântecele Ioanei Radu, pentru că mama o adora și permanent le fredona prin casă și așa, fără să vreau sau să-mi dau seama, am început să le îndrăgesc, mică fiind.

Apoi, am descoperit-o cu adevărat, mult mai târziu, ca realizator de emisiuni muzicale la Radio România și, ascultând-o povestind în emisiuni păstrate în Fonoteca de Aur a Radioului, am ajuns să gândesc și să simt cine a fost Ioana Radu.

Ioana Radu ... a reprezentat o forță ... a gândului, a iubirii, a trăirii, o forță a caracterului și firesc a muzicii populare românești ... în special a romanței, în care și-a pus întreaga ființă.

De-aici, de pe meleaguri olteneste, cântecele ei au răsunat pretutindeni, aducându-ne „lacrima în zâmbet“, așa cum a simțit și și-a dorit, într-o interpretare fără egal.

Poate că s-a vorbit deja despre debutul ei la Radio, despre impresia puternică pe care a stârnit-o interpretarea ei și, cu siguranță, despre faptul că dirijorul Alfred Alessandrescu, impresionat profund de vocea tinerei Eugenia Braia, îi sugerează să participe la concursul de muzică populară al Radiodifuziunii Române, dar nu pot trece peste momentul crucial al carierei ei, pentru că așa apare numele Ioana Radu, grație compozitorului Ion Filionescu, cel care îi dă acest nume de scenă.

Așa s-a „născut“ Ioana Radu, cea care a fost denumită cu divina inspirație de Harry Negrin, „**regina romanței românești**“. A reușit să ne transmită fiorul

pentru aceste sonorități minunate, să-i simțim trăirea, sufletul învolburat, în fiecare vers ce aducea un „zâmbet lacrimii“.

Ce pot spune despre această Doamnă a scenei muzicale românești?!... Simt că strădania mea este deșartă, vorbele nu reușesc să redea profunzimea răscolitoare a glasului său grav, care a fascinat personalități de seamă ale culturii românești și internaționale, pătrunse de vibrația sufletului său minunat.

Datorită ei m-am îndrăgostit iremediabil de romanță, impresionată de timbrul unic, fără egal, fără asemănare, aparte ... ca tot ce a făcut parte din ființa ei, așa cum speciale sunt toate amintirile lăsate în cântecele ei.

Ascultând-o pe Ioana Radu descoperim un întreg univers, complex, pe care nu-l vom înțelege niciodată pe deplin, și poate tocmai de aceea ne întoarcem de fiecare dată la înregistrările sale, pentru că încă avem taine de descifrat, iar timbrul ei ne atrage ca un adevărat magnet și ... așa vrea să vă fac o surpriză, eu mă opresc aici ... pentru că vorbește „Regina“...într-o înregistrare document din Fonoteca de Aur a Radioului, un fragment dintr-o emisiune realizată de d-na Teodora Popescu:

Și mi-am zis eu, așa, în mîntea mea: las' că-ți arăt eu ție! Făcui ce făcui, am dispărut de-acasă și m-am oprit în București.

N-aveam nimic altceva, decât ce luasem cu mine: o roabă de cântece pe care le aveam scrise într-un caiet. Făceam ca fiecare dintre copii, prietenii mei: scriam într-un caiet toate cântecele pe care le știam. Un an de zile n-am făcut altceva decât repetiții prin casă. Aveam prieteni,

aveam rude. Deci am avut o ușă deschisă și cu cine să mă consult. Ascultam muzica la radio până când într-o zi am auzit că se dă un examen la Radio București la care, bineînțeles m-am prezentat în cea mai mare grabă.

Dar, înainte să mă prezint la concursul la care erau deja înscriși vreo 800 de tineri, m-am dus la un teatru la care cânta Maria Tănase, cu un mare buchet de garoafe și cam îndrăzneată, că de... sunt olteancă, m-am dus direct în cabina domniei sale și i-a făcut mare plăcere că vine o fetiță cu flori, că nici ea nu era prea mare, eu aveam 16 ani și dânsa 21. Era ceva de capul nostru. Eram bogate, aveam tinerețea care ne împingea de la spate. Dacă mă puneă cineva pe un scaun

electric nu simțeam așa fiori calzi și reci ca atunci când mi-a întins mâna. Se farda la o masă cu oglindă și... circa 30 de minute nu mi-a scos o vorbă. Atunci am simțit că am înimă, atunci am simțit că iubesc muzica. I-am povestit, așa printre sughituri, ce vreau: că m-am înscris la un examen la Radio și mi-a urat succes dacă mă vor promova!

Și, din cei 800 de tineri, comisia aceea fenomenală, în cap cu Theodor Rogalski, a promovat două tinere: Ioana Radu și Rodica Bujor. Toți tinerii cântau câte un cântec, iar pe mine m-au pus să cânt cinci. Dacă mai era și Maria Tănase pe acolo cred ca n-aș fi putut scoate niciun sunet.

Și astăzi stau acasă și mă gândesc,

Violeta IANCULESCU, Natasa RAAB și Amelia Loredana ETEGAN

fac critică peste critică și regret din suflet că ar mai sunt tânără, că... ce de-aș mai avea de făcut!...

Atunci mă luptam cu Maria Tănase, azi ar trebui să mă lupt cu Vicoveanca, Angela Buciu, cu Dolănescu, cu Mioara Velicu și... ce m-aș face cu Elvira Cârje? Că tare mai cântă frumos! O mare interpretă! Un glas, să cauți mult și bine și... nu găsești! Am dreptate, dragii mei prieteni și iubitori ai muzicii frumoase? Am dreptate, că ar fi o luptă pe viață și pe moarte?... Îmi pare rău că nu-i mai pot provoca la duel.

Ați văzut ce lucruri frumoase se pot face când știi carte? Dar, mai trebuie și talent, și mult, mult bun simț în tot ce faci, mai ales aci în artă.

La acești cântăreți pe care i-am pomenit eu mai sus îmi place tot ce cântă. Nu cumva să lipsească de la Dolănescu „M-am născut între Carpați“, de la Sofia Vicoveanca „Trilizeștii din Iaslovaț“ și de la Angela Buciu „, Mociriță cu trifoi“.

Erau o serie de concerte cu David Oistrakh, dirija maestrul Constantin Silvestri și prim solist era Ion Voicu. După ce s-a terminat spectacolul de la Ateneul Român au venit toți trei să ia masa la restaurantul „Cina“, unde cântam eu. Am fost invitată la masă și toată noaptea aia n-am vorbit decât de muzica populară românească. Le-a plăcut așa de mult că mi-au promis că o să scrie ceva, o simfonie din repertoriul meu popular. Toată noaptea n-am făcut decât să traduc textele. A fost o noapte de neuitat. Erau trei somități și cu mititica de Ioana Radu printre ei!

Acum stau mai mult acasă și radioul și televizorul nu se închid niciodată.

Nici vorbă că-mi doresc să aud muzici frumoase, culegeri frumoase, mai multă muncă din partea cântăreților noștri de folclor. Să pună suflet în tot ce fac, să fie serioși, să nu se gândească decât la

folclorul ăsta care e așa de mult, iar în ceea ce privește romanța, pentru a nu știu câta oară îi rog pe compozitori să-și aducă aminte și de noi: să scrie cât mai multe romanțe!

De acest cântec „Toata lumea-mi zice lotru“ mă leagă niște zile mai triste: începuse războiul la noi și fugeam care pe unde apucam, și m-am oprit și eu cu motocicleta într-un sat, pe Târnava, lângă Mediaș, se cheamă satul Micăsasa și acolo am auzit la o femeie acest cântec: „Toată lumea-mi zice lotru“. O minunăție, o splendoare de cântec! Este o amintire și plăcută și dureroasă. Într-adevăr, este un cântec excepțional!...

Toată ziua lucrez, mă plimb cu mașina... E prea comod în mașină, că eu la viața mea am fost motociclistă, prima femeie din București care am umblat cu motocicleta! Nu mi-a rămas cărare din Romania neumblată și nebătută de mine cu motocicleta.

Că, eu așa zic, până nu-ți cunoști țara bine să nu rămnești la alta, că nicăieri, da' nicăieri nu e mai frumos ca aici!...

Îndrăznesc să sper că poate, prin acest eveniment și cele ce vor urma, romanța își va recâștiga locul în inimile românilor, care, cuprinși de tumultul vieții, nu-și mai fac timp pentru romantism, melancolie, visare...

**Drd. Violeta IANCULESCU,
realizator evenimente culturale
Radio România București**

Să ridicăm socluri pentru statuile noastre dragi!

Toată lumea care a vorbit aici a vorbit frumos și competent, dovadă că există preocupare pentru viața artistică și pentru cariera Ioanei Radu.

Aș vrea însă să spun un lucru care trebuie specificat din start. Am primit niște laude că sub directoratul meu s-au întâmplat niște festivaluri. Este adevărat, dar orice director care vrea să fie inspirat în activitatea lui trebuie să se înconjoare de niște oameni de valoare. Eu, la ora aceea, aveam lângă mine pe Gabi Bratu și pe Paula Dogăroiu, care m-au sfătuit și au insistat din răspuțeri să facem festivalul. Dacă am fi avut bani, probabil că-l făceam cu 2 ani înainte, adică în '96. Nu s-a putut. A rămas în portofoliul de preocupări de evenimente și am reușit să facem prima ediție în '98. În afară de Gabi Bratu și Paula Dogăroiu și, bineînțeles, tot colectivul de atunci care m-a ajutat exemplar, nu pot să nu amintesc că am avut un sprijin moral în persoana domnului Alexandru Firescu, a domnului Alexandru (Puiu) Dincă. Amândoi îl cunoșteau pe directorul Teatrului Național. Amândoi cunoșteau foarte bine boema craioveană și am aflat lucruri pe care nu le știam până atunci. De asemenea, același suport moral l-am avut de la marele folclorist Alexandru I. Amzulescu, de la maestrul Geo Saizescu și câți alții care au militat și vorba dâșilor a însemnat enorm de mult pentru noi atunci; apoi conferințe de presă, intervenții la radio, la televiziune. Până la urmă efectul s-a făcut simțit și organele județene au catadicsit să mai începem în orbita culturală a Craiovei un nou festival, pentru că reținerea consilierilor județeni era că nu știau dacă mai putem suporta un nou festival, după ce le explicasem, evident, că

nu va avea anvergura Festivalului „Maria Tănase“, că nu va fi și concurs, va fi doar un festival. Mă rog, costa destul acest festival, sau costă, costă și-acuma.

Mă bucur că s-a întâmplat și vreau să spun că municipiile, localitățile care își doresc să rămână în istorie trebuie obligatoriu să se lege de niște nume care le-au făcut cinste de-a lungul a zeci și sute de ani.

Sigur, neavându-l pe Jean Negulescu, altă mare personalitate de pe casa căreia a fost smulsă placa tot de niște concetățeni de-ai noștri.

Și sper să nu fiu interpretat greșit, dar se pare că unii dintre noi nu suportă personalitatea Ioanei Radu, a lui Jean Negulescu sau a lui Henri Coandă. Ei sunt ei, și atât!

Sigur că spiritul rămâne, spiritul Ioanei Radu, spiritul lui Jean Negulescu, spiritul Mariei Tănase, spiritul lui Henri Coandă, spiritul lui Marin Sorescu, spiritul lui Constantin Brâncuși.

Cine n-ar da să se lege de aceste spirite? Craiova le are, Oltenia îi are și ar fi păcat să nu îi fructifice pentru că ei s-au dăruit.

Și, ajung acum la cuvântul esențial în jurul căruia vreau să brodez, precum Ioana Radu dacă s-o putea, preț de un minut sau două, nu mai mult.

Esențial, cultura unei nații sau a unei zone se leagă întotdeauna de dăruirea unor mari artiști, a unor mari oameni de știință. Nu poți să fii un mare om de știință, nu poți să fii un mare artist dacă nu ai capacitatea de a te dăruii celorlalți. Asta au făcut și Maria Tănase, și Ioana Radu, și Henri Coandă care, cei mai în vârstă știu că s-a întors din Franța, de dragul de a da acestei

nații de unde s-a născut, să pună la picioarele acestei nații toate brevetele și toate invențiile sale. Din păcate nația nu era în anii '70 la înălțimea lu' Coandă. El a venit în țară, a făcut niște servicii țării, dar țara nu era pregătită să implementeze, ca să folosesc un cuvânt noul din ziua de astăzi, când nu prea avem ce spune spunem implementare, monitorizare, share-uim și alte lucruri,... îmi dai un like, nu știu ce, adică nu spunem nimic de fapt! Dar să nu criticăm ziua de azi, care e cu siguranță mai importantă decât cele care vor veni și în care limbajul abstract și păsăresc va fi mult mai important decât cel de astăzi.

Deci, fără dăruire nu se poate face nimic!

Spiritul de dăruire este caracteristic marilor oameni, oameni politici, istorici, oameni de știință și mari artiști.

În orbita unei astfel de instituții de cultură pe care am avut și eu onoarea să o păstoresc o anumită perioadă de timp, asta este de fapt, să știe să fructifice marile personalități care au gravitat în jurul acestei zone. La vremea despre care vorbeam, vă spuneam că eram înconjurat de niște oameni de valoare și de asta au ieșit manifestările care au ieșit. Florentina Satmari ne-a ajutat în câteva rânduri să facem un festival, două, trei. Eu am făcut pare-mi-se cinci ediții de Festival „Maria Tănase“ și două ediții de Festival „Ioana Radu“. N-a fost puțin să am în preajma mea pe Florentina Satmari și, mai apoi, pe Elise Stan. Manifestările care se întâmplă în sală la Craiova, la Cluj, la Iași trebuie să aparțină zonelor respective. Ele trebuie să fie gândite așa cum vrem noi, de asta am

George OBROCEA

optat pentru Florentina Satmari și nu pentru Mărioara Murărescu, pentru că Mărioara Murărescu, Dumnezeu s-o odihnească, pentru capacitatea căreia am toată stima, voia să facă altfel Festivalul „Maria Tănase“ și în vreo două rânduri chiar l-a făcut și l-a făcut cu totul și cu totul altfel față de spiritul oltenesc. Deci, nu l-a făcut!... Edițiile făcute de Mărioara Murărescu, să mă ierte Dumnezeu, nu au cultivat spiritul oltenesc. Atâta timp cât am lucrat eu cu Florentina Satmari și cu Elise Stan festivalul a fost în spirit oltenesc.

Sigur, se pot spune multe. Nu trebuie să le spunem chiar pe toate acuma! Să mai lăsăm și pentru anii viitori să avem ce discuta...

Prof. George OBROCEA,
director Direcția Județeană
pentru Cultură, Culte și Patrimoniul
Cultural Național Dolj

Modelul meu: IOANA RADU

Bineînțeles că îmi aduc aminte de începutul meu cu Ioana Radu, cum am cunoscut-o, cum m-a cunoscut. Dar, până să ajung s-o cunosc pe Ioana Radu a trebuit să fac o școală. Am pus în prim plan o școală de canto. Aici înveți multe, respirație, dicție, impostafia vocii, fiindcă este foarte greu de cântat cu vocea, mai ales romanțe sau melodii fie de petrecere, fie populare. Am făcut Școala Populară de Artă, secția canto clasic. Îmi amintesc cum acum vreo treizeci și ceva de ani la Televiziunea Română se dădeau pe ecran melodii vechi. Într-o seară era Ioana Radu, în altă seară era Ion Luican sau Rodica Bujor. Mi-a intrat la inimă Ioana Radu. Vă mărturisesc din suflet că am fugit de la serviciu...Trebuie să vă spun de la început că eu nu am fost cântăreț, am fost tipograf, dar am plecat cu gândul ăsta... îmi suna mie bine cuvântul ăsta artist... habar n-aveam ce înseamnă, dar îmi suna bine, credeam că cei ce cântă sunt cei mai fericiți oameni posibil!

Am uitat să vă spun, trecând de la una la alta, că eu sunt moldovean de felul meu și îmi plăcea să fiu curățel, să fac altceva față de ceilalți copii. Cum am terminat școala generală am plecat la București să dau examen la Școala de Poligrafie. Am făcut în paralel și Școala Populară de Artă, secția canto clasic. Cântam cu muzicanții. Nu e ușor. Ca să cânti cu muzicanții, să cânti cu diferite ocazii, spectacole, nunți, botezuri, trebuie să ai un repertoriu. Nu că atâta știi și atâta fac. Să le pui legate una de alta, două hore, trei sârbe sau începi c-o romanță, trebuie să știi tonalitatea. Credeți-mă că eu nu știam ce înseamnă horă, sârbă, geampara. Mai ieșiseră la un moment dat și minunile astea cu orgă

electronică, și erau niște tineri cu ea, ei băteau vals și eu cântam sârbă...

Și, după cum spuneam, am absolvit cursurile Școlii de Poligrafie și m-au repartizat la Constanța, am lucrat în tipografie, dar simțeam că pot și eu să cânt... Erau cluburi, erau lăutari, muzicanți pe aici pe acolo. Îmi amintesc că m-am dus la un club din ăsta, m-am adresat la primul cetățean care mi-a ieșit în cale și i-am zis: „- *Domne, aș vrea și eu să cânt aici la dumneavoastră, aveți muzicanți, mi-e drag, îmi place!*... Și imediat am început să cânt în fața acestui cetățean. Și zice el: „- *Mai tare, domne!, mai tare!*“ Iar eu cântam cu toată forța... A venit femeia de serviciu cu o găleată cu apă că a crezut că a luat foc ceva pe acolo...

Ăla a fost un alt început. Apoi am cântat la un restaurant în Eforie Nord... Și când am fost mire am cântat. Pentru că meseria asta...nici nu știi dacă acuma să-i spun meserie... Atâta timp cât nu te lovești de toate chichițele muzicale: colo trebuie așa, colo trebuie așa, și niciodată nu spui când ești bun. Când ai zis că ești bun atunci ai cântat cel mai prost...

După aceea, am participat ca reprezentant al județului Constanța la Festivalul „Crizantema de Aur“ de la Târgoviște. Dar, când spun Festivalul „Crizantema de Aur“ de la Târgoviște mă gândesc la câte probe trebuie să faci față: preselecție în orașul din care plecai; la Târgoviște o altă preselecție în urma căreia din 30-40 înscriși mai rămâneau în concurs vreo 15 inși dintre care luau diplome și premii cam 7-8 concurenți. Am fost o dată și n-am luat nimic. Dar am cunoscut-o pe Mia Braia care mi-a spus: „-*Tinere, (parcă*

o văd) *muncește, chiar dacă satisfacțiile vin mai târziu!*“. Așa a și fost. Am muncit. Al doilea an am participat, era acolo și Ioana Radu. Ce să vă spun... Când îi vedeam în juriu pe Ioana Radu, Dorina Drăghici, Nicu Stoенescu, Ion Luican, noi, niște copii... nu mai știam nici cum ne cheamă!... Tremura falca pe noi de frică!... Da, e foarte greu să fii stăpân pe tine și, mai ales, să știi să-ți stăpânești emoțiile... „*Ála nu este om, îmi spunea Ioana Radu, care nu are emoții când intră în scenă, să tremure falca pe tine de frică, atunci e cel mai bine!*“.

Am luat premiu la Festivalul „Crizantema de Aur“ în al doilea an și, totodată, am avut șansa ca a doua zi, în holul hotelului, să mă-ntâlnesc cu Ioana Radu. M-a-njurat de-a binelea, vorbesc spiritual, și m-a-ntrebat: „*Cum te cheamă? Ce meserie ai? De unde e prietena ta? Și câți ani are?*“. M-am lipit și

eu de perete și am spus toată poezia de la cap la coadă... „*Bă, să nu-ți lași meseria!*...“. Nu pot să reproduc ce mi-a mai spus... „*pentru că noi am fost cinci, a fost frumos, dar se bătea lumea pe noi!*“. În ăia cinci era Maria Tănase, Maria Lătărețu și ceilalți pe care-i știm cu toții, mari, în fonoteca de aur.

Mi-a lăsat o carte de vizită și mi-a spus s-o caut. Am căutat-o anul următor. Am sunat-o, mai întâi, spunându-i: „*Eu sunt Amititeloaiie. Mi-ați dat o carte de vizită când am cântat la Târgoviște. Dacă ați vrea să mă primiți și pe mine?*!“.

„*Da, vino, mă! Vino!*“.

Mă duc în București... Tot drumul de la Constanța până la București... câtă frică!... Unde-o fi strada Timpului nr.13? Am luat din vechea Piața Unirii un buchet mare de flori. Era o căldură de nu vă zic. Eu, la costum și la cravată! Cum să mă duc eu la Ioana Radu altfel? M-am urcat într-un

Ion AMITITELLOAIE (în Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

taxi și, foarte autoritar, am spus: „- *Pe strada Timpului, la numărul 13!*“.

Am ajuns cu bine.

La geam fuma Ioana Radu. Vai de mine...Nu vă spun...Am zis: „-*Doamne, măcar de mi-o lua florile, să dau bună ziua și să plec!*...“ I-am spus cine sunt, n-am stat mult, credeți-mă. De altfel, consider că una din calitățile unui om este aceea că trebuie să aibă măsura bunului simț. N-am stat mai mult de zece minute sau un sfert de oră. Asta și pentru că Ioana Radu n-avea timp să stea cu mine de vorbă, să-mi spună nu știu ce minuni... Mi-a dat o fotografie pe verso-ul căreia stă scris: „*Cu afecțiune admiratorului meu și al muzicii românești!*“. I-am mulțumit, i-am mulțumit de vizită. La despărțire mi-a zis: „-*Bă, când mai vii în București, caută-mă!*“

Și așa am făcut. Am mai venit o dată, de două ori, de trei ori... La un moment dat mi-a spus: „-*Ești singurul om în care am încredere!*“

Povestea este foarte lungă. Dumneaei a avut niște necazuri, mari necazuri. A suferit niște operații. Și nu că nu ar fi avut cine să aibă grijă de dumneaei (mai avea o doamnă care îi făcea menajul), dar mi-a zis: „-*N-ai vrea tu să vii?!?*“ Puteam să nu mă duc, mai ales că Ioana Radu mă prezentase Mărioarei Murărescu în cadrul emisiunii „Tezaur folcloric“, când și-a exprimat chiar dorința să-i preiau melodiile. Nu a fost chiar așa. Dar până să spună aceste cuvinte m-a ascultat atunci, la Târgoviște. Apoi, erau organizate spectacole de înaltă ținută la Sala Radio, care se transmiteau la Radio București și care le asculta: „-*Bă, ai cântat frumos!*“

Au trecut ani și ani și... de câte ori îi spuneam că mă duc nu întârziam un minut. Mi-a plăcut să fiu punctual întotdeauna, iar în viață, ca și în meserie, corectitudinea, punctualitatea, seriozitatea, după părerea mea, sunt criteriile care stau la baza succesului.

Dumneaei a suferit un accident de mașină și avea probleme la un picior. Până să o cunosc a avut probleme cu un sân și a fost operată. Au trecut vreo doi-trei ani și au început să-i apară probleme și la celălalt. A fost nevoie de o nouă intervenție chirurgicală. S-a făcut bine. După alți vreo doi, trei ani mă sună și zice: „-*Ioane, nu mai văd, simt că înnebunesc. Simt că nu mai exist!*“ Am luat primul tren spre București. Și-a făcut analizele și s-a operat de cataractă la ambii ochi. La un ochi s-a făcut bine, la celălalt nu. Cred că un an-doi a fost bine și după aceea a început din ce în ce mai rău...

Pot să vă spun că a ținut foarte mult să i se editeze o carte, să i se facă un spectacol... Dar, la acea vreme, știți și dumneavoastră, nu se organiza spectacol omagial la oricine, de cât la cei doi Ceaușești. Am avut șansa să cânt la spectacolul aniversar „70 de ani de viață și 50 de ani de activitate ai Ioanei Radu“, alături de nume grele ale muzicii noastre: Alla Baianova, Corina Chiriac, Angela Similea, Petre Gusti, Dorin Teodorescu, Florin Georgescu, Elvira Cîrje, Cleopatra Melidoneanu. Doamne, a fost fantastic!

Avea o teamă de scenă...o apuca transpirația. Nu avea astâmpăr. Zicea mereu: „-*Eu mergeam cu o oră înainte de spectacol, chiar dacă eu cântam în mijlocul spectacolului, și o oră după, și la cine crezi că am văzut eu această treabă? La marele Constantin Tănase. El venea primul la teatru și pleca ultimul de la teatru, pentru că trebuie să te obișnuiești cu sala, trebuie să te obișnuiești cu sunetul, că nu te duci, ai apăsât pe un buton și începi să cânți*“. Dar vă spun, avea o teamă de scenă... astfel că atunci când ieșea, după ce-și termina recitalul, era transpirată toată. Era însă o emoție constructivă, și când vedea că toată lumea este fericită de ceea ce a făcut, îi sticleau ochii de bucurie...

Pe lângă Ioana Radu i-am cunoscut pe

titanii muzicii noastre. Am cântat cu ei, am avut spectacole. Am avut zeci și zeci de emisiuni de divertisment la televiziune și mă bucur că i-am cunoscut și că fiecare m-a învățat câte ceva frumos.

De la Ioana Radu am învățat, în primul rând, să cânt frumos. „–*Să cânți ca tine!*” și insista cel mai mult pe: „–*Să te îmbraci frumos!*”

În felul ăsta, oameni buni, credeți-mă, eu n-am cântat fără papion și costum, indiferent că a fost sală de spectacol, nuntă, botez sau fel și fel de alte ocazii. Publicul care te vede se uită prima dată cu ce ești încălțat, după aia cu ce ești îmbrăcat, iar apoi se uită la tine ce cânți.

Pentru că am fost de multe ori la Ioana Radu, am mâncat cu Ioana Radu... O cafea mai bună ca la Ioana Radu nici c-am băut vreodată!... Cum stau cu oricine de vorbă așa stăteam cu Ioana Radu, dar totuși teama că stăteam față în față cu zeul meu, zeul muzicii noastre, zeul muzicii populare, era altceva!...

O întrebam mereu, cum era Maria Tănase? Știți ce-mi răspundea: „–*Putea să cânte Maria Tănase la patru după-amiaza și la spectacol la ora opt seara, putea să se dărâme peretele în stânga, peretele în dreapta, te obliga s-o vezi și s-o urmărești numai pe Maria Tănase!*... Am urmărit-o cum mănâncă, cum se-mbracă, cum pășește, da' n-am copiat-o niciodată. Dacă mai trăiam încă 50 de ani tot n-o ajungeam!...”

Cuvintele astea m-au terminat. Nu știu dacă le mai auzim la ora actuală de la cineva.

Stăteam de vorbă. Dumnezeui își deschidea sufletul la mine. Niciodată nu am zis interpretul Amititeloaie, prima dată am zis că a văzut omul Amititeloaie. Păi, oameni buni, ce să cred despre Ioana Radu, când îmi povestea de George Enescu, de Ion Voicu, de Silvestri... Stăteam de vorbă și...când ajungeam acasă la mine și o

ascultam la radio nu-mi venea a crede că am stat la Ioana Radu. Mi-era o teamă!... Când pășeam și îi dădeam bună ziua mi-era frică, dar mărturisesc din suflet, m-a simpatizat. Și chiar a ținut la mine. Și-a exprimat dorința de a-i prelua melodiile. Dar nu este ușor, este o misiune foarte grea.

La spectacolul omagial al Ioanei Radu am cântat, alături de ceilalți invitați, dar eu cu Ioana Radu am cântat, la braț, „Ciobănaș cu trei sute de oi”. Acel spectacol a fost spectacolul vieții mele. Eu i-am spus Everestul... Simțeam în acea seară că merg pe un drum care nu avea capăt. Prima dată m-a-njurat când m-a cunoscut, iar când am sunat-o s-o întreb cum a fost, m-a-njurat din nou de bine, și a spus că niciodată n-am cântat mai frumos ca în acea seară.

La nunta mea, mi-a dăruit o față de masă. Ea broda foarte mult, era un om foarte iscusit la cusut, asta făcea în timpul liber și în singurătate. Mi-a dăruit atunci și un patefon cu 15 plăci. Printre acele plăci ce credeți că am descoperit: Maria Tănase, Ioana Radu, Maria Lătărețu, Vasile Cănanău, Zavaidoc (Marin Gheorghe Teodorescu). Le țin la loc de cinste pe toate aceste minuni.

Ioana Radu nu cânta orice. Îi dădeau să cânte cei mai mari compozitori, Ion Vasilescu de aici, de la dumneavoastră, spre exemplu. Mi-a povestit cum era la Ateneul Român și cânta romanța „În micul orășel”. De frică, când a văzut că la pian era Ion Vasilescu, a uitat melodia, și ce credeți, Ion Vasilescu a recitat poezia de la cap la coadă: „*În micul orășel uitat de lume, acolo ne-am iubit noi de copii!*”. După spectacol, Ion Vasilescu a felicitat-o și i-a zis: „*Niciodată n-ai cântat mai frumos!*”...

Ion AMITITELOAIE,
artist interpret

„Țățica“

Ioana Radu era o glumă cu muzica, în permanență.

Îmi aduc bine aminte, noi stăteam aproape una de alta, cam cinci minute de la mine de acasă până la ea și, într-o dimineată, zice: *„m-am sculat pe la ora zece și ceva, unsprezece și nu mă puteam mișca, mă dureau toate încheieturile, toate oasele, capul, ce să-ți spun și, la un moment dat, mi-am făcut două cafele, (ea bea cafea într-o cană de un kilogram odată) și, după ce beau cafeaua îmi e foarte bine, mă învioresc, mă scutur ca găina după ce e călcată de cocoș, - totdeauna zicea câte ceva - și începea cu telefoanele; încheiam la remi. Remi, cafeaua și țigara.*

Eu îmi permiteam să-i zic și o certam: *„-Dar fumezi prea mult, gândește-te la viitorul tău, la organele tale, la toate din organism!“*. Și-mi răspundea: *„-Nu mă înveți tu pe mine ce să fac, eu să te învăț pe tine, nu tu pe mine; că pe cât ești de frumoasă, trebuie să fii și frumoasă și lăptoasă și să vii dimineața acasă cu traista plină de mâncare!...“*

Ioana Radu a fost o femeie foarte cinstită. Ea nu a avut amanți, cu care s-a culcat... S-a măritat... Ea nu era să fie azi aici, mâine-n Focșani, nu.

A fost foarte deșteaptă. Citea mult, iar eu am iubit-o enorm. De altfel și ea pe mine... De-asta mi-a și botezat fetița. Când am rămas însărcinată, eram împreună la un spectacol, - îi plăcea să i se spună „ȚĂȚICA“, și zic: *„-Țățică, vreau să îți spun ceva!“* Ne-am dus la cabină: *„-O să am un copil!“*

„-Bravo zice, bravo, eu îl botez; că e fată, că e băiat, nu mai contează ce o fi, eu îl botez!“

Când am aflat că e fată..., (atunci nu era ecografie ca acum), și am aflat abia când am născut, prin cezariană, fiindcă am născut foarte greu!... s-a dus bărbatul meu și i-a spus: *„-Țățică, e fată!“*, *„-Atunci, Ioana o cheamă, și Cristina!“*... Nu pot să spun ce i-a adus atunci. Nu pot să spun ce bijuuri i-a adus, nu pot să spun ce blănuri i-a adus, nu pot să spun ce...

A fost un om cinstit, nu lua nimic de la nimeni, nu accepta duplicitatea, nu. Și, cred că și de asta ne-am apropiat așa de mult.

Ea prietenă foarte bună cu soțul meu, cu George, cu frații lui și ăsta îi mai scria, îi făcea niște imprimări pe care îmi pare rău că nu le am. Dar eu am caietul despre care se vorbea ieri. Se vorbea ieri că ea și-a scris într-un caiet toate cântecele de când era mititică și am caietul ăla acasă, îngălbenit, rupt, dar trebuie să văd cum îl fac, să-l leg, că este totuși o amintire foarte plăcută.

Eu l-aș aduce aici, la voi, dar întâi să mă-ngrijesc, să-i pun foile...; are o vechime foarte mare!

Eu am așteptat primul tren... la 15 ani, când am luat premiul I cu piesele ei; ori la 15 ani glasul este în formare, dar mie Dumnezeu mi-a dat și... Vorbeam odată cu soțul meu, care a fost un eminent avocat, un om extraordinar, un om iubitor și iubitor de artă, el fiind prieten cu Ioana, și care, după ce i-am spus că am câștigat un premiu la 15 ani, zice: *„-Hai, să te duc, să te asculte Ioana Radu!“*. Când am auzit că mă duce la Ioana Radu i-am zis: *„-Vai de mine, ce să caut eu acolo?“*

M-am dus totuși. I-am povestit cum am cântat și am luat premiul I, cu piesele ei, iar ea zicea, ascultându-mă: *„-Ți-a dat*

Dumnezeu glas cu carul!...“ Am cântat atunci, am cântat emoționată... încât nu-mi puteam ține degetele și mâinile liniștite și, zice: „*-Ce faci acolo?... Pune dracu mâinile pe lângă tine și nu sta așa cum stătea tata când era plutonier!...*“ Și mi-a mai spus atunci: „*-Cânți superb, foarte frumos cânți!*“

Nu terminasem școala, mai aveam un an, sau nu mai țin minte că sunt ani de atunci. Pe urmă am început să cânt la Constanța; eram cu soțul meu la plajă, și acolo era un concurs și m-am dus și eu. Se adunaseră vreo 40-50 și numai eu am intrat fiindcă era un singur post. S-a anunțat apoi un concurs la București și am venit acasă, că nu stăteam eu acolo. M-am dus la CCS dar Ioana mi-a spus: „*-Nu e de tine aici. La CCS se face foarte puțin folclor, prelucrări mai mult*“. Cum a dat Dumnezeu, s-a desființat ăla și s-a înființat „Rapsodia“ unde au venit soliștii de la „Perinița“, de la „Barbu Lăutaru“, de la „Filarmonică“, de la „CCS“ și de la „Ciocârlia“ și erau vreo patruzeci și ceva, cincizeci de soliști. Atunci eu m-am dus la ea și i-am zis: „*-Țăică, sunt atâția soliști acolo!*“, „*-Tu, te duci acolo și îți vezi de treaba ta!*“ - și trăgea o înjurătură, că ea înjura la fiecare două vorbe; te băga și te scotea de nu te vedeai, „*-Tu, te duci acolo și ai să cânți și gata și ai să vezi că...*“. Și într-adevăr am intrat printre cei 7, primii 7 soliști. A fost fericirea de pe lume atunci; ea a fost mai fericită ca mine și zice: „*-Știi de ce? Pentru că eu te-am trimis acolo și sunt mândră de tine și sunt fericită!*“.

Mă duceam la ea de foarte multe ori... Mai ales după ce făceam discurile, cum era pe vremea aia... Îi ziceam uneori: „*-Uite, am niște*

pieșe așa, așa... Să ți le trimit? iar ea răspundea: „*-Ce să-ți spun eu ție?...*“

Era și foarte modestă. Un om deosebit, un mare artist.

În vremea din urmă cânta prin bucătărie, prin casă și-mi zicea: „*-N-asculta, astupă-ți urechile! Acum cânt pentru mine, pentru tine nu mai cânt, nu mai vreau!*“

Și n-a mai vrut.

N-a mai vrut pentru că nu suporta minciuna, prefăcătoria. Nu din partea publicului care o diviniza ci simțea ea că nu mai este ce a fost, că vocea nu mai este ce era...

Era un om cu foarte mult bun simț și dacă glasul nu îi răspundea în măsura în

Ioana CRISTEA (în Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

care îi răspundea când știa ea că e pe val, nu s-a mai dus, deși se puteau face niște lucruri dacă voiai tu ca instituție, dacă chemai televiziunea sau radioul sau... Dar ea zicea: „—Nu e de mine, nu mai e de mine.“

Asta era Ioana.

La Ioana Radu nu se mergea cu prelucrarea vocii, cu toate artificiile ale artistice? Nu, nu, nu.

Ea era un om foarte corect, un om de la „talpă“, la ea nu mergeai cu jumătate de măsură. Ori, ori.

Păi, ne uitam odată la televizor și apăruse moda cu playback-ul: „—Oprește televizorul. Oprește, că eu nu suport așa ceva. Ți-a dat Dumnezeu glas, cântă cu el. Ai făcut acolo aia, las-o să o asculte alții. Ascultă și tu de plăcere, dar nu îl dubla pe ăla! Ce e asta?“

Nu, nu accepta artificii.

Era dezamăgită de ceea ce vedea la televizor; jucau fetele, cântau și jucau, iar ea zicea: „—Dar de ce să joci dacă ai ce spune cu glasul? Dă drumul la glas și cântă, lasă dansatorii să danseze, nu tu. Ți-a dat Dumnezeu glasul, cântărețul trebuie să cânte, nu să danseze. Niciodată, în viața mea, nu am dansat pe niciun cântec. Fii acolo la locul tău, sobru, spune ce ai de spus, joacă cu fața, joacă cu glasul, joacă cu mâinile, lasă picioarele!“

Asta era concepția Ioanei.

Altfel era un om ca toți oamenii.

Nu se așeza la masă până când nu veneau căței să mănânce cu ea din farfurie. Punea, în partea aia, pentru cățel și aici, pentru ea. N-aveai voie să zici ceva de căței: „—Eu am tabieturile mele: mă bag în pat, vine un cățel în stânga, vine un cățel în dreapta și telefonul trebuie să mi-l așez eu și.... de la ora cutare și până la ora cutare ... asta fac, am tabieturile mele!“ Și știam și noi, iar între orele alea nu o deranjam... De multe ori mă duceam și îi duceam sarmale... Cred că nici nu îi plăcea prea

mult să gătească, nu știu, cred că nu. Dar eu de câte ori făceam sarmale, îi dădeam telefon și îi spuneam că am făcut sarmale și zicea: „—Ce mai îmi spui? Vino-ncoace!“ Dar la orele alea când era cu tabieturile ei, cu cafeaua, cu nu știu ce, cu căței, nu o deranja nimeni, nu îi plăcea.

Alte tabieturi nu știu dacă avea.

Plăcere avea să tricoteze, să coase goblenuri; am și eu câteva de la ea. Casa ei era plină de goblenuri. A păstrat niște lăzi de zestre de aici, din Oltenia, și în dormitor la ea, sub geam, era o ladă foarte mare plină cu blănuri, plină cu rochii, plină... deci ca lumea.

Rămăsese singură. Nu îi plăcea să stea cu cineva; se obișnuise singură. Avea o femeie dar a murit aia și pe urmă a luat alta. Acum rămăsese fără femeie. Era cu trei vecine pe acolo: niște țoape! Veneau acasă la ea – făcuse o viroză cumplită, cumplită - și atunci când au văzut că îi e rău, au lăsat-o, nu au mai chemat salvarea că nu au mai vrut să facă nimic. Doctorul a spus că o să se sfârșească!... Atunci ele au intrat în casă și au umblat în ladă și au luat tot. Chiar atâta lipsă de respect față de un om? Nu se poate așa ceva! Nu se poate. Nici nu mă pot gândi la asta. Mă doare sufletul!

Și Ioana s-a stins cu sufletul ars de dorul scenei... Întotdeauna zicea: „—Am iubit scândura aia ca pe nimic în lume... Când mă urcam pe scândura aia, - așa zicea ea la scenă -, când mă urcam pe scândura aia, zburam... eu nu mai contam, cântam și atât.... Aș fi cântat o noapte întreagă; aș fi cântat și singură, chiar fără public... Cântam... Scândura era viața mea!“ Îmi zicea adeseori: „—Ai să fii așa de prinsă și de înamorată de această scândură, că n-ai să te poți lăsa!“

N-a fost așa.

Eu când am zis stop, am zis stop și nu m-am mai dus fiindcă nu suport nici mediocritatea, nici murdăria, nici nimic.

Era un om dur, când voia ceva, nu stătea nimeni în fața ei.

Era măritată cu un căpitan de marină; s-au despărțit, pe urmă s-au împăcat iar și ea îi zicea: „-*Mai taci, mă, mai taci, mă, din gură că tot eu am să te iert, tot eu te iert!*“ Era cam stricățul. „-*Mă, - zice -, eu te iubesc și am să-ți pun la cap lumină!*“. Iar el zicea: „-*Ioană*“, nu mai vorbi!“; „-*Taci mă, nu vezi cărja?*“

Ea, săraca a avut un accident de mașină. A fost într-un turneu la Caransebeș și întotdeauna spunea să nu stai cumva în spatele șoferului, nici pe al doilea rând, să stai acolo în spate și în accidentul acela de mașină, ea a stat în spatele șoferului, cu soțul ei, cu acesta despre care vorbesc și la un moment dat au sărit prin parbriz. Atunci ea a avut fractură de șolduri, fractură de genunchi și de atunci ea a mers cu cărje. Și când au adus-o la spital, ea a cântat, până au adormit-o medicii s-o opereze. Când și-a revenit din anestezie, iar a cântat. Plângea și cânta, plângea de durere, imaginați-vă cu șoldul rupt, cu genunchiul rupt, plângea și cânta. A zis că așa a reușit să treacă peste infirmitatea asta.

Accepta numai spectacole de ținută: la televiziunile unde îi făceau ei emisiuni speciale și care erau foarte frumoase; ea nu accepta compromisuri, nu se ducea, niciodată, niciodată. Poate că, nu știu, ea a trăit în altă lume... În lumea de acum, renunța de mult dacă ar fi trăit, dar ea a trăit în altă lume, în altceva, cu respect față de artiști, cu respect față de oameni. Pe tineri i-a încurajat; i-a iubit pe tineri; i-a împins de la spate, i-a învățat să cânte, să dea ce au mai bun din ei.

Zicea de multe ori așa: „-*Eu aș încerca să fac o școală și să adun acolo tinerii pe care aș considera că i-aș putea face niște mari artiști, dar pentru asta ar trebui*

Amelia Loredana ETEGAN Ioana CRISTEA

fonduri... Mă gândesc să fac la mine acasă, dar nu pot că eu am tabieturile mele, nu pot să... Bine, că nici n-ar fi foarte mulți, dar dacă ar fi? Și m-aș ruga la Dumnezeu să fie!“

Ea se gândea și totdeauna îmi spunea: „-*Vezi, după mine să rămâi tu, că ai glasul cam ca al meu, să rămâi și să muncești!*“

Își dorea, își dorea un festival, dar zicea: „-*Nu cred eu că lumea are bani să facă festivaluri pentru Ioana Radu!*“

Văd că voi ați reușit să-i îndepliniți dorința prin Festivalul Național „IOANA RADU“. Ați reușit să-i determinați pe tineri să-i cânte cântecele; atâtea fete tinere care au cântat și au cântat foarte frumos; am fost încântată; m-am uitat cu drag la ele și le-am felicitat pe fiecare în parte.

Deci, iată că se poate! De aici de unde se trage ea. Felicitări și să vă țină Dumnezeu cu mintea întregă și putere de convingere ca să-l duceți mai departe!...

Altfel se va pierde și va fi mare păcat!

Ioana CRISTEA
artist interpret

Marlene DIETRICH a românilor

Natașa RAAB (în Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

„Eu am numit-o pe IOANA RADU o adevărată Marlene Dietrich!

Ați văzut ce eleganță aristocratică avea femeia aceasta?!...

Marlene Dietrich a cântat foarte multă vreme, cu vocea ei de violoncel, cântece germane și toată lumea o adora.

Și noi avem și-o Greta Garbo, și-o Marlene Dietrich, pentru că Ioana Radu era toate la un loc.

Ea este regina incontestabilă a romanței românești; Ioana Radu, adică Jana Braia, de aici, din Bănie.

Romanțele cântate de Ioana Radu sunt adevărate lecții de viață...! În ele găsești atât iubirea, cât mai ales nostalgia, aceste trăiri ale omului indiferent de vârstă...“

**Natașa RAAB, actriță,
Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova**

Scrisoare către Ioana Radu

N-am crezut vreodată că am să-ți pot scrie!

Acum însă, când oltenii tăi îți mai pregătiră ceva, îmi luai curajul să-mi pun gândurile pe hârtie și să-ți spun cât de mult îmi lipsești...

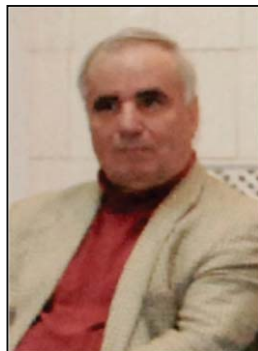
Parcă ieri eram copil, fălos tare de cămașa mea cu *răuri*, cusută de ai mei, pe scena căminului cultural din sat (pe-atunci și căminele culturale TRĂIAU!...), un copil pipiriu care glăsuia mândru oamenilor ce umpleau sala până la refuz: „*Am o mândră mititică / Taman la Urzica Mică / Aș iubi-o, dar mi-e frică!*”

Sătenii mei mă ascultau și aplaudau îndelung. Nu știu unde auzisem acest cântec, că ai mei nu aveau aparat de radio, de televizor nici nu mai vorbesc, dar mai târziu am descoperit că nu îl cânta altcineva decât Ioana Radu.

Mă văd iarăși, cu capul rezemat în palme, pe prispa casei bătrânești, ascultând pick-up-ul vecinilor mei de lângă fântâna cu *țuțuroaie*, în amurgul serilor de vară, la care cântau: Maria Tănase: „*Asară vântul bătea*”, sau Maria Lătărețu: „*Frunză bătută de vânt pe livadă / Vine neica, vine neica să mă vadă*”, cu inconfundabila chiuitură: *U, hu, hu, hu, hu!*”, sau Ioana Radu: „*Mai vino seara pe la noi, Ionele dragă! Poarta e deschisă / Lampa e aprinsă / Mama s-a culcat / Iar eu te-am așteptat...*”

Acum sunt un om care a trecut ceva prin viață și mă cuprind acele sentimente pe care le-ai cântat, ca nimeni alta, în romantele ce ne răsunesc sufletele. De fapt tot ce ne-ai cântat tu ne *e soare și răcoare, ține de sete, ține de dor, ține de viață!*

„*Aș vrea iar anii tinereții
și mintea mea de-acum,
azi știu ce-nseamnă rostul vieții
spre care țel, pe care drum ...*”

Nicolae
DUMITRU

ce simplu și cât de profund!

Te-aștept și-acum, IOANĂ dar... te-aud din ce în ce mai rar!

De ce?

Pentru că acum este o armată de interpreți, dar ce folos! Ei cântă o muzică care parcă nu mai este a noastră! Multe glasuri, la fel de multe cântece, dar câți vor rămâne?!

Tinerii de astăzi nu mai joacă *danțul* în capul uliței, la tânguirile unui caval sau ale unui fluier. Ei merg acum la... discotecă; se zbânțuie în fel și chip, parcă le e rușine să mai întindă hora și sârbele noastre.

Dar astea sunt vremurile!...

Mă-ntorc și-acum în sat deși nu mai este nici casa bătrânească, nu mai sunt nici vecinii mei de la fântâna cu *țuțuroaie*, iar pick-up-ul lor a tăcut demult.

Acum îți sparg urechile boxele aparatelor la care nu auzi decât: „*Au, viața mea!*” sau „*Aș da zile de la mine!*” „au...”

Sunt la modă manelele, IOANĂ!

Dar sper să fie doar o... modă, și-atât.

Acum e frig... Se apropie iarna și mă doare să aud: „*Bulgăraș de gheață rece / Iarna vine, vara trece / Eu n-am cu cine-mi petrece;/ Căci cu cin' mi-am petrecut / S-a dus și n-a mai venit.*”

Apropo, când mai vii pe la noi, IOANA RADU?

Prof. Nicolae DUMITRU

Biologia și romanța

*„Cântați romanțele,
Iubiți romanțele,
Ele sunt ale omului,
Ca florile pământului...”*

În memoria oltenilor mei:

Doamna Ioana Radu/Jeana Eugenia Braia/, Doamna Mia Braia, Doamna Dorina Drăghici, Doamna Doina Badea, Domnul Nicușor Predescu, Domnul Ion Vasilescu
cu aleasă prețuire!

Armonia și frumusețile lumii vegetale, importanța ei, au sugerat vechea și răspândita credință că și plantele ar avea grai, ca și oamenii, că s-ar putea chiar să le auzi vorbind și să le afli rosturile.

Date etnobotanice de veche tradiție și larg interes s-au păstrat atât în legătură cu plantele cultivate, cât și cu cele spontane, de aceea le voi scoate în evidență în versurile romanțelor. Plantele au fost surse de inspirație pentru bogatul domeniu al creației folclorice și artistice – doine, balade, romanțe, cântece populare.

Ele sunt prezentate cu semnificații diferite în toate genurile literaturii populare, începând cu doinele și romanțele, în care s-a împărțit dorul și jalea codrului și florilor, etapele de la naștere – copilărie – tinerețe – maturitate – bătrânețe, dorul de satul și locurile natale – izvor, râu, lac, văi, lunci, câmpii, văi, coline, lacul liniștit, ne este dor de casa cu cerdac, cu furca de tors, gura sobei, război de țesut, icoana de la răsărit, glasul de toacă, clopotul bisericii, de asemenea de carul cu boi, plugul, furca, biciul, etc. Se mai întâlnesc în romanțe și anotimpurile, fenomenele meteorologice, astrele și, nu în ultimul rând, instrumentele muzicale: pianul, vioara, chitara, cobza, buciul etc. Pe lângă plante, mai întâlnim în romanțe și o serie de animale – licurici, fluturi, păienjeni, rândunele, privighetori, lebăda, pitpalacul, ciocârlia, porumbița, oi, boi etc.

„La noi sunt cântece și flori – și lacrimi multe”, „câmpul zămislit cu flori...”

Prin elementele specifice în legătură cu raporturile dintre om și lumea vegetală și animală, ni se oferă date valoroase pentru studiul dezvoltării societății și culturii în țara noastră, în domeniul muzicii indiferent de gen, iar în cazul de față al romanței. Prin studierea a 150 de romanțe voi scoate în evidență plantele care se întâlnesc în versurile romanțelor, cu denumirile populare și științifice:

1. Anin – *Alnus incana* (L.) Moench.
2. Brad – *Abies alba* Mill
3. Brândușe – *Crocus vernalis* (L.) Hill. Syn. *C. heuffellianus* Herb
4. Cais – *Armenianca vulgaris* Lam.
5. Cireș – *Cerasus avium* (L.) Moench.

6. Crin alb – *Lilium candidum* L.
7. Crin roșu – *Lilium bulbiferum* L. Ssp. *croceum* (Chaix) Arc.
8. Crizantemă – *Leucanthemum maximum* (Ramond) D.C. sin. *Chrysanthemum maximum* Ramond.
9. Fân – iarbă cosită și uscată. Cositul se face în funcție de compoziția floristică în funcție de timpul când toate plantele sau majoritatea sunt înflorite
10. Garoafe – *Dianthus caryophyllus* L.
11. Ghiocei – *Galanthus nivalis* L.
12. Grâu – *Triticum aestivum*
13. Lăcrămioare – *Convallaria majalis* L.
14. Lămâița – *Philadelphus inodorus* L.
15. Liliac – *Syringa vulgaris* L.
16. Mac – *Papaver somniferum* L.
17. Mătrăgună – *Atropa bella-donna* L.
18. Mărgăritar sin. cu lăcrămioare – *Convallaria majalis* L.
19. Mur – *Rubus caesius* L.
20. Mesteacăn – *Betula pendula* Roth syn. *B. Verrucosa* Ehrh
21. Micsandre – *Matthiola incana* (L.)R. Br.
22. Narcisă – *Narcisus poeticus* L. Ssp. *radiiflorus* (Salisb) Baker syn. *N. stellaris* Haw
23. Nuc – *Juglans regia* L.
24. Nufăr – *Nymphaea alba* L.

Marian NIȚĂ (în Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

25. Nu-mă-uita – *Myosotis arvensis* (L.) Hill.
26. Plop – *Populus alba* L.
27. Salcâm – *Robinia pseudacacia* L.
28. Salcie – *Salix babylonica* L.
29. Sânziene – *Solidago gigantea* Ait. Ssp. *serotina* (Ait.) Mc. Neill.
30. Stânjenel – *Iris pallida* Lam.
31. Sulfină – *Melilotus albus* Medic.
32. Tei – *Tilia tomentosa* Moench. Syn. *T. Argentea* DC.
33. Toporaș – *Viola odorata* L.
34. Trandafir – *Rosa alba* L.
35. Trestie – *Phragmites australis* (Cov.) Trin.
36. Trifoi – *Trifolium pratense* L.
37. Urzică – *Urtica dioica* L.
38. Viorea – *Scilla bifolia* L.
39. Vișin – *Cerasus vulgaris* Mill. Syn. *Prunus cerasus* L.
40. Viță de vie – *Vitis vinifera* L.
41. Zorele – *Convolvulus arvensis* L.
42. Spini – *Paliurus spina-christi* Mill.

Se impun sistematizarea și sintetizarea datelor numeroase și disparate, împrăștiate în studii și note etnobotanice, în lucrări și studii asupra obiceiurilor, asupra medicinei populare, în unele studii zonale de folclor etc.

Ele vor constitui un îndreptar util în aprofundarea cercetărilor complexe, care se impun nu numai pentru botaniști și etnobotaniști, dar și pentru filologi, folcloriști, biologi, medici, farmaciști etc., în dorința de a oferi interpreților de română, din țară și de peste hotare, o imagine a creației compozitorilor români care cultivă cu deopotrivă pricepere și însuflețire cântecul destinat tuturor vârstelor – „Romanța“ .

Prof. Marian NIȚĂ

Laureat al Festivalului „Crizantema de Aur“

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

ISTORIC

**FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“
ediția I**

**Gala romanței românești
7- 9 octombrie 1998
Craiova – România**

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJ
TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ BUCUREȘTI
RADIODIFUZIUNEA ROMÂNĂ BUCUREȘTI
TVR OLTENIA CRAIOVA
RADIO „OLTENIA“ CRAIOVA
INSPECTORATUL PENTRU CULTURĂ AL JUDEȚULUI DOLJ
CENTRUL CREAȚIEI POPULARE DOLJ

REPERE:

7 octombrie 1998

- ora 10,00 - Dezvelirea plăcii comemorative așezată pe casa unde s-a născut Ioana Radu, str. George Enescu, nr.64, Craiova
ora 11,00 - Vernisajul expoziției foto-documentare „Ioana Radu“ –
Galeriile „Cromatic“, Calea Unirii, nr. 89, Craiova
ora 20,00 Gala romanței românești (I)
Sala Maură a Palatului Minerva din Craiova

În recital:

DANIELA VLĂDESCU
DANIELA CONDURACHE
IOANA CRISTEA
FLORIN GEORGESCU
ION AMITITELOAIE
FLORIN APOSTOL

8 octombrie 1998

- ora 20,00 - Gala romanței românești (II)

În recital:

ELVIRA CÂRJE
CORINA CHIRIAC
EUGENIA DOBRESCU
VASILICA DINU
NICOLAE NIȚESCU
FLORIN APOSTOL

Orchestra condusă de PARASCHIV OPREA
Prezentatori: ILINCA TOMOROVEANU și TRAIAN STĂNESCU

9 octombrie 1998
ora 20,00 - Gala cântecului popular (III)
Studioul TVR – Oltenia, Calea Unirii, nr. 96, Craiova

În recital:

ELENA PĂDURE
MARIANA IONESCU
CONSTANTIN ENCEANU
AUREL TĂMAȘ
MARIA DRAGOMIROIU
ELENA JURJESCU
IONELA PRODAN
GHEORGHE ROȘOGA
ILIE BARTOȘ și Grupul „BRĂULEȚUL“ din Celaru – Dolj

Orchestra Ansamblului „Maria Tănase“ din Craiova, dirijor NICU CREȚU

Prezentator: FELIX TOTOLICI, TVR București

Spectacolele au fost transmise la radio și televiziune.

Oamenii care au adus fericirea în case:

Echipa TVR coordonată de FLORENTINA SATMARI
Echipa Radio coordonată de EUGENIA FLOREA
Consilieri manifestare: Paula Dogăroiu, Gabriel Bratu, Eugen Rotaru, Nicolae Marinescu, Alexandru Firescu
Coordonatori organizare: Minodora Melcioiu, Nicolae Dumitru, Mihai Mihăescu, Mihai Fifor, Liviu Sturzu, Marian Nicolae

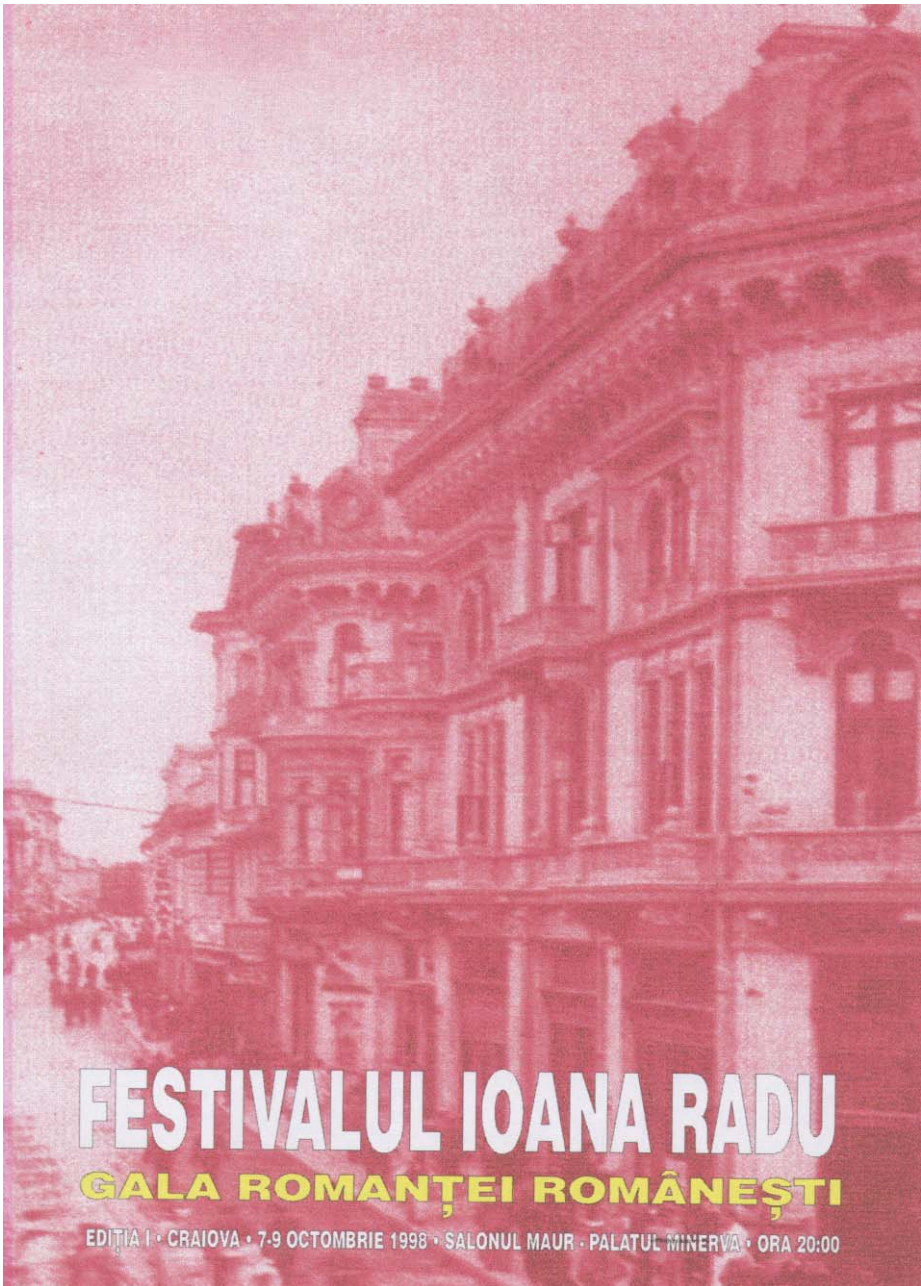
Directorul festivalului:

GEORGE OBROCEA, director Centrul Creației Populare Dolj - C.C.P. Dolj
Centrul Creației Populare Dolj, actualul Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

FESTIVALUL IOANA RADU
GALA ROMANȚEI ROMÂNEȘTI
EDIȚIA I • CRAIOVA • 7-9 OCTOMBRIE 1998 • SALONUL MAUR • PALATUL MINERVA • ORA 20:00

Afișul Festivalului „Ioana Radu“, ediția I, 1998

FESTIVALUL IOANA RADU

GALA ROMANȚEI ROMÂNESTI

EDIȚIA I • CRAIOVA • 7-9 OCTOMBRIE 1998 • SALONUL MAUR • PALATUL MINERVA • ORA 20:00

Afișul Festivalului „Ioana Radu“, ediția I, 1998

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

Ediția a – II- a,

1-2 noiembrie 2000,

CRAIOVA – ROMÂNIA

Teatrul de Operă și Operetă Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJ

MINISTERUL CULTURII

INSPECTORATUL PENTRU CULTURĂ AL JUDEȚULUI DOLJ

TVR CRAIOVA

CENTRUL CREAȚIEI POPULARE DOLJ

în colaborare cu Radiodifuziunea Română și Radio „Oltenia“ Craiova

SPECTACOLE:

1 noiembrie 2000

MARIA CIOBANU

NICOLAE FURDUI IANCU

FLORIN GEORGESCU

SILVIANA LUNGEANU

STELUȚA MĂRUNȚELU

FLORENTINA NUȚĂ

ȘTEFANIA RAREȘ

DINU IANCU SĂLĂJANU

DOMNICA SORESCU

LUCIA ȚIBULEAC

VICTOR GOMOIU

ALLA CHEPTINI

Orchestra dirijată de PETRICĂ PANĂ

2 noiembrie 2000

FILUȚA BOGDAN

FLOAREA CALOTĂ

ILIE DÎRVĂREANU

MARIANA IONESCU

CONSTANTIN GHERGHINA

ELENA JURJESCU

ROZICA PETRA

MIOARA VELICU
EUGENIA DOBRESCU
Orchestra Ansamblului „Maria Tănase“, dirijor NICU CREȚU

Programul manifestărilor conexe:

noiembrie, ora 18,00, holul Teatrului de Operă și Operetă Craiova
- Expoziție foto-documentară Ioana Radu
- Expoziție de carte muzicală realizată de S. C. Novus

noiembrie, ora 11,00, Galeriile Radio Arts ale Studioului de Radio „Oltenia“ Craiova
Amintiri despre Ioana Radu – evocare a personalității mării artiste, cu participarea unor reprezentanți ai vieții culturale prezenți la festival

Prezentator: CARMEN MOVILEANU, TVR București

Realizator TV: FLORENTINA SATMARI, TVR București

Directorul festivalului: GEORGE OBROCEA, director C.C.P. Dolj

Consultanți artistici: Paula Dogăroiu, Gabriel Bratu, Sebastian Corneanu
Texte îngrijite de Adrian Șolea

Pliant realizat cu sprijinul: Antipa Croitoru, Marian Nicola

Echipa TVR Craiova:

Coordonare tehnică: Marin Finca; Șef car TV: Dan Sterie; Cameramani:
Valeriu Pribeagu, Dorel Zidaru, Gheorghe Catană; Editor video: Gabriela Puținelu;
Director de imagine: Dan Manolache; Coordonare artistică și regie de montaj:
Florin Constantinescu; Producător TVR: Traian Bărbulescu

Producător Centrul Creației Populare Dolj, actualul Centrul Județean pentru
Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ - PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJ
TVR CRAIOVA - INSPECTORATUL PENTRU CULTURĂ AL JUDEȚULUI DOLJ
CENTRUL CREAȚIEI POPULARE DOLJ
În colaborare cu Radiodifuziunea Română și Radio "Oltenia" Craiova

FESTIVALUL IOANA RADU

CRAIOVA - 2000

1 NOIEMBRIE

Maria Ciobanu
Nicolae Furlui Iancu
Florin Georgeșcu
Silviana Lungușanu
Steluța Mărunțelu
Flărentina Nuta
Ștefania Rareș
Dinu Iancu Sălăjanu
Domnica Sorescu
Lucia Tibuleac
Acompaniază orchestra
dirijată de Petrică Pană

2 NOIEMBRIE

Filuta Bogdan
Eliana Călofă
Din Dărvăreanu
Mariana Ionescu
Constantin Gherghina
Elena Jurjescu
Rozița Petra
Mioara Velicu
Acompaniază Orchestra
Ansamblului Maria Tănase,
dirijată de Nicu Crețu

Prezintă: Carmen Movileanu și Tudor Gheorghe / Regia spectacolelor: Florentina Sătmari

1 - 2 NOIEMBRIE, ORA 19.00 - TEATRUL DE OPERĂ ȘI OPERETĂ CRAIOVA

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, ediția a II-a, 2000

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

Ediția a III-a,

7-8 octombrie 2004,

CRAIOVA - ROMÂNIA

Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJ

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA
CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIUL
CULTURAL NAȚIONAL DOLJ

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE TELEVIZIUNE – TVR CRAIOVA

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE – RADIO „OLTENIA“ CRAIOVA

COTIDIANUL „CUVÂNTUL LIBERTĂȚII“ CRAIOVA

STUDIOUL DE TELEVIZIUNE „OLTENIA“ CRAIOVA

Joi, 7 octombrie 2004, ora 18,00

ÎN RECITAL:

ION AMITITELOAIE

VICTORIȚA LĂCĂTUȘU

MARIA LOGA

NICOLAE FURDUI IANCU

VETA BIRIȘ

MARIA DAN GOLBAN

MARINELA ZEGREAN ISTICI

LUCIANA VĂDUVA

STELIANA SIMA

GHEORGHÎȚA NICOLAE

REVECA SĂLCIANU

CRISTIAN POMOHACI

ALEXANDRU PUGNA

VALERIA PETER PETRESCU

MATILDA PASCAL COJOCĂRIȚA

NATAȘA RAAB

MARIANA IONESCU

LILIANA LAICHICI

ADRIAN STANCA

EMILIA GHINESCU

VALENTIN ALBEȘTEANU
TARAFUL „ION ALBEȘTEANU“
TARAFUL ANSAMBLULUI „DŌR TRANSILVAN“
TARAFUL ANSAMBLULUI „CĂLUȘERUL DIN ORLAT“
TARAFUL ANSAMBLULUI „MARIA TÂNASE“
TARAFUL DIN OSTROVENI, DOLJ

Vineri, 8 octombrie 2004, ora 18.00

ÎN RECITAL:

CONSTANTIN ENCEANU
PETRICĂ MĂȚU STOIAN
FLOAREA CALOTĂ
GHEORGHE ROȘOGA
DRAGHI CÂRCIOABĂ
SLOBODAN MARCOVICI
RADU CIORDAȘ
MARIUS CIPRIAN POP
ION GHIȚULESCU
CIPRIAN ROMAN
NINETA POPA IONESCU
MARIANA ANGHEL
GABRIELA TUȚĂ
GAVRIIL PRUNOIU
GEORGEL NUCĂ
OVIDIU HOMORODEAN
MARIUS JOSCEANU
AURELIA POPESCU PREDĂ
TARAFUL „IANCU JIANU“
TARAFUL IONEL PUIA
TARAFUL „RAPSOZII GORJULUI“
TARAFUL „DATINA“
GRUPUL FOLCLORIC „DORURI MUSCELENE“

Prezentator: MARIOARA MURĂRESCU

Realizator TV: MARIOARA MURĂRESCU

Directorul festivalului: dr. MIHAI FIFOR, director CJCPCT Dolj

Texte pliant și publicații: Minodora Melcioiu

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ - PREFECTURA JUDEȚULUI DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ CULTE ȘI PATRIMONIU CULTURAL NAȚIONAL DOLJ
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE TELEVIZIUNE - TVR CRAIOVA
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE - RADIO "OLTENIA" CRAIOVA

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

EDIȚIA a III-a

Realizator: Marioara MURĂRESCU

Directorul Festivalului: Dr. Mihai FIFOR

7-8 OCTOMBRIE, ORA 18.00 - TEATRUL NAȚIONAL CRAIOVA

Afișul Festivalului „Ioana Radu“, editia a III-a, 2004

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ
FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“**

**Ediția a IV-a,
7-8 decembrie 2006,
CRAIOVA - ROMÂNIA
Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova**

ORGANIZATORI:

**CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA
CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

Parteneri media: Societatea Română de Televiziune – TVR Craiova, Societatea Română de Radiodifuziune – Studioul Teritorial de Radio „Oltenia“ Craiova, 3TV Oltenia Craiova, Radio „Logos“, Radio „Horion“, Cotidianul „Cuvântul Libertății“ Craiova

SPECTACOLE:

7 decembrie 2006

Partea I, Romane:

**IONUȚ DOLĂNESCU
SILVANA RÂCIU
ANDREEA VOICA
NICULINA STOICAN
MARIANA DEAC
RODICA ANGHELESCU
GEORGE COJOCĂRESCU**

Partea a II-a, Folclor:

**IONUȚ DOLĂNESCU
SILVANA RÂCIU
ANDREEA VOICA
NICULINA STOICAN
MARIANA DEAC
RODICA ANGHELESCU
CONSTANTIN LĂTĂREȚU
VIORICA MACOVEI
CRISTINA GHEORGHIU
MARIANA IONESCU CĂPITĂNESCU
CARMEN CHIVU
GABRIELA TUȚĂ
GEORGE COJOCĂRESCU**

PETRICĂ MÂȚU STOIAN
MĂDĂLINA STOICA

8 decembrie 2006

Partea I, Române:

ION AMITITELAOIE
NICOLAE FURDUI IANCU
TRAIAN JURCHELA
ION GHIȚULESCU
ANGELA MOLDOVAN
ȘTEFANIA RAREȘ
ANETA STAN
FLOAREA CALOTĂ
NICOLETA VOICA
CONSTANTIN CIRI MAYER

Partea a II-a, Folclor:

TRAIAN JURCHELA
ANETA STAN
FLOAREA CALOTĂ
NICOLETA VOICA
VETA BIRIȘ
NICOLAE FURDUI IANCU
NINETA POPA IONESCU
ELENA MERIȘOREANU
MARIA BUTACIU
CONSTANTIN ENCEANU
MARIA DAN GOLBAN
ION AMITITELAOIE

Orchestra Ansamblului Profesionist „Maria Tănase“, Craiova

Dirijor: NICU CREȚU

Prezentator: IULIANA TUDOR, TVR București

Realizator TV: ELISE STAN, TVR București

Directorul festivalului:

prof. AMELIA LOREDANA ETEGAN, director CJCPC Dolj

Realizare caiet-program: Antipa Croitoru, Nicolae Dumitru,
Minodora Melcioiu, Marian Nicolae.

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA
CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

FESTIVALUL NAȚIONAL
IOANA RADU

Ediția a IVa
CRAIOVA 2006

Realizator: Elise STAN

Directorul festivalului: Amelia ETEGAN

7-8 Decembrie, ora 19⁰⁰

TEATRUL NAȚIONAL „Marin SORESCU” - Craiova

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, editia a IV-a, 2006

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

Ediția a V-a,

11-12 octombrie 2008,

CRAIOVA - ROMÂNIA

Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA
CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

TVR BUCUREȘTI – TVR3 BUCUREȘTI

Parteneri media: Radio „Oltenia“ Craiova, Radio „Horion“ Craiova, Radio Sud Craiova, TV „Oltenia“, „Gazeta de Sud“, „Ediție specială“, „Cuvântul Libertății“, „Indiscret“, „24-FUN“.

SPECTACOLE:

Sâmbătă, 11 octombrie 2008, ora 20,00

ÎN RECITAL:

ANGELA BUCIU
MARIA BUTACIU
FLOAREA CALOTĂ
IOANA CRISTEA
ION CREȚEANU
FLORIN GEORGESCU
BIANCA IONESCU
MĂDĂLINA STOICA TĂNASIE
GHEORGHE TURDA
DANIELA VLĂDESCU
GELU VOICU
DUMITRU ZAMFIRA

Duminică, 12 octombrie 2008

ÎN RECITAL:

CONSTANTIN ENCEANU
CRISTIAN FODOR
ION GHIȚULESCU
CARMEN IORDACHE

FLORINA MARIȘ
FLORIN MARIȘ
TEODOR MUNTEANU
ALFREDO PASCU
CRISTIAN POMOHACI
Trupa „GLORIA“
NINETĂ POPA IONESCU
DOMNICA SORESCU
PETRICĂ MĂȚU STOIAN
GABRIELA TUȚĂ
FLORICA UNGUR
CRINA ZANCU

Orchestra Ansamblului Profesionist „Maria Tănase“ Craiova
Dirijor: NICU CREȚU

Prezentator: IULIANA TUDOR, TVR București

Realizator TV: ELISE STAN; TVR București

Scenografia: LIA DOGARU, Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova

Director festival:

prof. AMELIA LOREDANA ETEGAN, director CJCPCD Dolj

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

TVR 3

TVR
CRAIOVA

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

**EDIȚIA a V-a
CRAIOVA 2008**
11 octombrie 2008, ora 20.00
12 octombrie 2008, ora 18.00

acompaniază Orchestra
Ansamblului Profesionist „Maria Tănase”
dirijor Nicu CREȚU

Realizator: Elise STAN Director festival: Amelia ETEGAN
Prezentator: Iuliana TUDOR

TEATRUL NAȚIONAL „Marin Sorescu” CRAIOVA

Sponsor principal: **elpreco**
Sponsor: **Ing. TITU TUDOSIE**

Parteneri MEDIA:

Radio SUD
RADIO OLTEANIA CRAIOVA

GAZETA de SUD
Cotidian al otenilor de pretutindeni

EDITIE SPECIALĂ

Cuvântul Libertății

indiscret

24-FUN

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, editia a V-a, 2008

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU“

Ediția a VI-a

28 noiembrie 2014

CRAIOVA – ROMÂNIA

Teatrul Național „Marin Sorescu“ Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

TVR CRAIOVA

Parteneri media : Radio România „Oltenia“ Craiova, Radio „Horion“, Radio Sud Craiova, Oltenia 3 TV,GTV, TeleU, „Cuvântul Libertății“, „Gazeta de Sud“, Lupa“, „Ediție specială“ , „Radical de Dolj“, Ziua de Sud“, „Micapi“ „Ora de știri“

SPECTACOLE:

Vineri, 28 noiembrie 2014, ora 19,00

ÎN RECITAL:

IONUȚ DOLĂNESCU

NICULINA STOICAN

MARIANA ANGHEL

NATAȘA RAAB

LAVINIA BĂRSOGHE

CASANDRA MARIA HAUȘI

ZORINA BĂLAN

DANIELA VLĂDESCU

BIANCA IONESCU

IOANA CRISTEA

ION AMITITELOAI

VASILICA DINU

MIOARA VELICU

MARIAN NIȚĂ

și

Taraful lui CONSTANTIN LĂTĂREȚU

Orchestra „PETRICĂ PANĂ“, București

Soliști: prof. Georgiana PANĂ, nai

Theodor PANĂ, vioară

Prezentator: NATAȘA RAAB

Realizator TV: ELISE STAN

Director Festival: prof. AMELIA LOREDANA ETEGAN, manager CJCPCT Dolj

Producător: CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI

PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

TVR CRAIOVA

**CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

**INTEN CRAIOVA CITY
CAPITALA CULTURALEI EUROPEANE 2021**

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

Ediția a VI-a, CRAIOVA, 2014

ÎN RECITAL:

- Ionuț DOLĂNESCU
- Niculina STOICAN
- Mariana ANGHEL
- Natașa RAAB
- Lavinia BĂRSOGHE
- Cassandra Maria HAUȘI
- Zorina BĂLAN

- Daniela VLĂDESCU
- Bianca IONESCU
- Ioana CRISTEA
- Ion AMITITELOAI
- Vasilica DINU
- Mioara VELICU
- Marian NIȚĂ

și
Constantin LĂTĂREȚU și taraful

28 noiembrie 2014, ora 19⁰⁰
TEATRUL NAȚIONAL „MARIN SORESCU” - Craiova

Acompaniază Orchestra „Petrică PANĂ”, București
Soliști:
Prof. Georgiana PANĂ, nal
Theodor PANĂ, vioară

Prezintă: Natașa RAAB
Realizator TV: Elise STAN
Directorul Festivalului: prof. Amelia Loredana ETEGAN

Producător:
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

Parteneri Media:

ofertele 3/TV, GAZETA de SUD, Lupa, Îndăscărei, RADICAL, micapi, ORA de STIRI, Radio România Craiova, CRAIOVA.ro, curântul Libertății, EDITIE SPECIALA, ZILIA, 25, 25N, Radio SUD

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, editia a VI-a, 2014

Amelia Loredana ETEGAN și Nicolae DUMITRU (Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

Natașa RAAB (Colocviul - Festivalul Național „Ioana Radu“ 2014)

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU”
Ediția a VII -a
10 -11noiembrie 2016
CRAIOVA – ROMÂNIA
Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova

ORGANIZATORI:
CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ
TVR CRAIOVA

Parteneri media: Radio România „Oltenia” Craiova, Radio „Horion”, Radio Sud Craiova, Oltenia 3 TV, TeleU, „TV Oltenia” „Cuvântul Libertății”, „Gazeta de Sud”, „Lupa”, „Jurnalul Olteniei”, „Indiscret în Oltenia”, „Stare de fapt”, „Oltenia news”, „Republica Oltenia”, „Alege TV”, „Altomedia”, „Folcloroltenesc.ro”, „Oltenia 24”, „Oltenașul.ro”, „Craiova Forum”, „DeGrafo ADV”

SPECTACOLE:
Joi, 10 noiembrie 2016, ora 19,30

ÎN RECITAL:
DANIELA VLĂDESCU
BIANCA IONESCU-BALLO
DINU IANCU SĂLĂJANU
ȘTEFANIA RAREȘ
CONSTANTIN FLORESCU
NINETA POPA IONESCU
ALLA CEBOTARI
LAVINIA BÂRSOGHE
MARIA ROTARU
MARIAN NIȚĂ
CONSTANTIN LĂTĂREȚU și Tariful său

Vineri, 11 noiembrie 2016, ora 19,30

ÎN RECITAL:
ALINA MAVRODIN
MATILDA PASCAL COJOCĂRIȚA
IOANA CRISTEA
ION AMITITELAOIE
CASANDRA MARIA HAUȘI
MARIA GOLBAN ȘOMLEA
MĂDĂLINA STOICA
LIVIU OLTEANU

ZORINA BĂLAN
MARIA BUZĂ și Taraful GEORGE PĂTRAȘCU

Orchestra „DOR ROMÂNESC”, Bistrița-Năsăud

Dirijor: ȘTEFAN CIGU

Orchestra „MARIA TĂNASE”, Craiova

Dirijor: NICU CREȚU

Prezentatori: ANCA DINU și MARIAN POLITIC,

actori ai Teatrului Național „Marin Sorescu,, din Craiova

Realizator TV: LAURA CONSTANTINESCU

Director Festival: prof. AMELIA LOREDANA ETEGAN,
manager CJCPCT Dolj

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

**FESTIVALUL NAȚIONAL
IOANA RADU**

**Ediția a VII-a, 10-11 noiembrie 2016
CRAIOVA**

Joi, 10 noiembrie 2016 ora 19.30	Vineri, 11 noiembrie 2016 ora 19.30
Daniela VLĂDESCU	Alina MAVRODIN
Bianca IONESCU-BALLO	Matilda PASCAL COJOCĂRIȚA
Dinu Iancu SĂLĂJANU	Ioana CRISTEA
Ștefania RAREȘ	Ion AMITITELOAIIE
Constantin FLORESCU	Cassandra Maria HAUȘI
Nineta Popa IONESCU	Maria GOLBAN ȘOMLEA
Alla CEBOTARI	Mădălina STOICA
Lavinia BĂRSOGHE	Liviu OLTEANU
Maria ROTARU	Zorina BĂLAN
Marian NIȚĂ	Maria BUZĂ
Constantin LĂTĂREȚU	și Taraful George PĂTRAȘCU
și Taraful său	

Prezentatori:
Anca DINU și Marian POLITIC,
actori la Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova

Acompaniază:
Orchestra „DOR ROMĂNESC”, Bistrița-Năsăud
Dirijor: Ștefan CIGU
Orchestra „MARIA TÂNASE”, Craiova
Dirijor: Nicu CREȚU

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, ediția a VII-a, 2016

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU”

Ediția a VIII -a

25 -26 octombrie 2018

CRAIOVA – ROMÂNIA

Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

TVR CRAIOVA

Parteneri media: Radio România „Antena Satelor”, Radio România „Oltenia” Craiova, Radio „Horion”, Radio Sud Craiova, Oltenia 3 TV, TeleU, „TV Oltenia” „Cuvântul Libertății”, „Gazeta de Sud”, „Gazeta de Dolj.ro”, „Lupa”, „Jurnalul Olteniei”, „Jurnal de Craiova”, „Indiscret în Oltenia”, „Stare de fapt”, „Oltenia news”, „Republica Oltenia”, „Alege TV”, „Altomedia”, „Folcloroltenesc.ro”, „Oltenia 24”, „Oltenașul.ro”, „Craiova Forum”, „DeGrafo ADV”, „Micapi”

SPECTACOLE:

Joi, 25 octombrie 2018, ora 19,00

ÎN RECITAL:

ION AMITITELOAIE

LIVIA CELEA STREAȚĂ

MARIA CONSTANTIN

ROBERTA CRINTEA

VASILICA DINU

CRISTINA GHEORGHIU

MARIA CASANDRA HAUȘI din Maramureș & CALIU, Taraf de CALIU din Clejani

BIANCA IONESCU BALLO

RADU LAZĂR

ALEXANDRU LILEA

ALINA MAVRODIN VASILIU

MANUELA MOTOCU

LIVIU OLTEANU

MĂDĂLINA STOICA

DANIELA VLĂDESCU

Taraful IONEL TUDORACHE

Vineri, 26 octombrie 2018, ora 19,00

ÎN RECITAL:

RODICA ANGHELESCU
ZORINA BĂLAN
ALLA CEBOTARI
VIORICA CIUBOTARU
IOANA CRISTEA
ION DRĂGAN
CONSTANTIN FLORESCU
ION GHIȚULESCU
MIRUNA IONESCU și Taraful VALENTIN ALBEȘTEANU
CONSTANTIN LĂTĂREȚU
MARIA VĂDUVA

Orchestra „MARIAN ALEXANDRU”, București

Dirijor: MARIAN ALEXANDRU

Scenografia: LIA DOGARU

Prezentator: MIRUNA IONESCU, București

Realizator TV: LAURA CONSTANTINESCU

Director Festival: prof. AMELIA LOREDANA ETEGAN,
manager CJCPC Dolj

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

100 ROMANIA

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

Ediția a VIII-a, 25-26 octombrie 2018 CRAIOVA

Spectacolele vor avea loc la Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova, cu începere de la ora 19⁰⁰

Joi, 25 octombrie 2018
Ion Amittiteloăie
Livia Celea Streătă
Maria Constantin
Roberta Crintea
Vasilica Dinu
Cristina Gheorghiu
Maria Casandra Hauși
din Maramureș & Caliu –
Taraful de Caliu din Clejani
Bianca Ionescu Ballo
Radu Lazăr
Alexandru Lilea
Alina Mavrodin Vasiliu
Manuela Motocu
Liviu Olteanu
Mădălina Stoica
Daniela Vlădescu
Taraful Ionel Tudorache

Vineri, 26 octombrie 2018
Rodica Anghelescu
Zorina Bălan
Alla Cebotari
Viorica Ciubotaru
Ioana Cristea
Ion Drăgan
Constantin Florescu
Ion Ghiulescu
Miruna Ionescu și
Taraful Valentin Albeșteanu
Constantin Lătărețu
Maria Văduva

Acompaniază:
Orchestra Marian Alexandru
Scenografia: Lia DOGARU
Prezintă: Miruna IONESCU

Director Festival: Amelia ETEGAN

Preț bilet: 30 de lei • Biletele se găsesc la Agenția de bilete a Teatrului Național „Marin Sorescu” Craiova, începând de luni, 15 octombrie.

Afișul Festivalului „Ioana Radu”, ediția a VIII-a, 2018

FESTIVALUL NAȚIONAL „IOANA RADU”

Ediția a IX-a

15 noiembrie 2022

CRAIOVA – ROMÂNIA

Teatrul Național „Marin Sorescu” Craiova

ORGANIZATORI:

CONSILIUL JUDEȚEAN DOLJ

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI

PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ

TVR CRAIOVA

Parteneri media: TVR Craiova, Oltenia 3TV, Oltenia TV, TeleU Craiova, Republica TV, ZTV, Radio România „Antena Satelor”, Radio România „Oltenia” Craiova, Radio „Horion”, Radio Sud Craiova, Kiss FM, Folclor oltenesc, Agerpres, Gazeta de sud, „Cuvântul Libertății”, Craiova Forum, „Gazeta de Dolj”, „Oltenașul”, „Jurnal de Craiova”, „Oltenia 24”, „Indiscret în Oltenia”, „Stare de fapt”, „Așa e la Craiova”, „Reporter 24”, „Jurnalul Olteniei”, „Ediție specială”, „Lupa”, „Republica Oltenia”, „Via Oltenia”, „Cronica Olteniei”, „Micapi”, „Informați și implicați”.

SPECTACOL:

Marti, 15 noiembrie 2022, ora 18,30

ÎN RECITAL:

ALINA ALEXANDRU

ION AMITITELOAIE

ZORINA BĂLAN

ALLA CEBOTARI

IOANA CRISTEA

CONSTANTIN FLORESCU

CRISTINA GHEORGHIU și

Angelica Toader (pian), Mihail Petre (chitară clasică), Ovidiu Ilie (armonie)

ION GHIȚULESCU

CASANDRA MARIA HAUȘI și

Sorin Romanescu (chitară jazz)

MIRUNA IONESCU și

Taraful VALENTIN ALBEȘTEANU

CONSTANIN LĂTĂREȚU și taraful său

MATILDA PASCAL COJOCĂRIȚA și

ȘTEFAN CIGU

Orchestra „MARIAN ALEXANDRU”, București

Dirijor: MARIAN ALEXANDRU

Scenografia: LIA DOGARU

Prezentator: MIRUNA IONESCU, București

Realizator TV: LAURA CONSTANTINESCU, Craiova

Director Festival: drd. AMELIA LOREDANA ETEGAN,
manager CJCPC Dolj

Producător: **CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ**

Consiliul Județean Dolj

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

Ediția a IX-a, 15 noiembrie 2022
Ora 18:30 - Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova

FESTIVALUL NAȚIONAL IOANA RADU

În recital:

Alina Alexandru, Ion Amitteloaiie,
Zorina Bălan, Alla Cebotari,
Ioana Cristea,
Constantin Florescu,
Cristina Gheorghiu
și Angelica Toader, Mihail Petre
și Ovidiu Ilie,
Ion Ghițulescu,
Casandra Maria Hauși
și Sorin Romanescu,
Miruna Ionescu
și Tariful Valentin Albeșteanu,
Constantin Lătărețu și tariful său,
Matilda Pascal-Cojocărița
și Ștefan Cigu

Acompaniază:
Orchestra Marian Alexandru

Prezintă: **Miruna Ionescu**
Scenografia: **Lia Dogaru**
Realizator TV: **Laura Constantinescu**
Director festival: **Amelia Etegan**

Conferința de presă a Festivalului „Ioana Radu“, ediția a VIII-a, 2018

Marian Alexandru, pe scena Festivalului „Ioana Radu“, ediția a IX-a, 2022

Marian Alexandru și Zorina Bălan, pe scena Festivalului Ioana Radu, ediția a IX-a, 2022

Matilda Pascal Cojocarița și Ștefan Cigu, pe scena Festivalului „Ioana Radu“, ediția a IX-a, 2022

Valentin Albeșteanu și Miruna Ionescu, pe scena Festivalului „Ioana Radu“, ediția a IX-a, 2022

*Apărut: Decembrie 2022, Editura REVERS
Tipărit în 100 exemplare*

Ediție revăzută și adăugită

Responsabilitatea asupra conținutului acestui material/publicație/carte revine exclusiv autorilor.

Carte realizată de CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE DOLJ,
cu sprijinul CONSILIULUI JUDEȚEAN DOLJ

E D I T U R A
Revors

ISBN: 978-606-41-2195-0

9 786064 121950 1